

Управління культури та взаємозв'язків з громадськістю
Черкаської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Обласна універсальна
наукова бібліотека імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

Література про Черкаську область

за II, III квартал 2016 року

Черкаси – 2016

Передмова

Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка видає поточний бібліографічний покажчик «Література про Черкаську область» з 1959 року.

Він виходить випусками щоквартально. Включає описи книг та найважливіших статей з періодичних видань. Матеріал систематизований за розділами, які відображають основні питання краєзнавства.

В межах розділів література подана в логічній послідовності, частково анотована.

Бібліографічний покажчик розрахований на бібліотечних працівників, краєзнавців, педагогів, студентів.

ОБЛАСТЬ В ЦІЛОМУ. НАСЕЛЕНІ ПУНКТИ ОБЛАСТІ.

289. **Майстренко, М.** Великий переділ : [з історії адміністр.-територ. поділу на Черкащині, 1920–2016 рр.] / Максим Майстренко // Акцент. – 2016. – 29 июня. – С. 6.

290. **25 найцікавіших місць Черкащини** // Нова Доба. – 2016. – 23 серп. – С. 8–9.

291. **Коваль, І.** Білозірська об'єднана громада отримає 7 мільйонів на покращення інфраструктури : [децентралізація на Черкащині] / Ірина Коваль // Нова Доба. – 2016. – 12 трав. – С. 6–7.

292. **Юхно, Б.** Місто семи площ : [історія та сьогодення площ м. Черкаси] / Борис Юхно // Акцент. – 2016. – 11 мая. – С. 8.

293. **Марченко, В.** А свою Богданівку селяни таки люблять, або як живе декомунізоване село : [про сьогодення с. Богданівка Драбів. р-ну (колиш. назва – Ленінське)] / Василь Марченко // Черкас. край. – 2016. – 18 трав. – С. 8.

294. **Кирей, Р.** Як у колишнього «бригадного» села з'явилася перспектива : [с. Остапівка Драбів. р-ну] / Роман Кирей // Уряд. кур'єр. – 2016. – 4 серп. – С. 7.

295. **Бабич, М.** Микола Бабич : «Побудували в селі церкву і стадіон, черга за дитсадком» : [сьогодення с. Степанецьке Канів. р-ну] / Микола Бабич // Нова Доба. – 2016. – 1 верес. – С. 6.

296. **Село Квітки газифіковано!** : [розвиток с. Квітки Корсунь-Шевченків. р-ну] // Нова Доба. – 2016. – 8 верес. – С. 1, 3.

297. **День редакції в селі Майданецьке** : [історія, розвиток, об'єднання громад у с. Майданецьке Тальнів. р-ну : статті] / підгот. Юлія Вовкодав // Нова Доба. – 2016. – 26 трав. – С. 6–7.

298. **Охрименко, О.** Європа на Черкащині починається з Берестівця : [розвиток с. Берестівець Уман. р-ну] / Ольга Охрименко // Черкас. край. – 2016. – 29 квіт. – С. 6.

299. **Сапейко, В.** Дзеркало минулого : проводячи реформи в селі, слід озиратися на минуле : [історія та сьогодення с. Березняки Черкас. р-ну] / Василь Сапейко // Вечірні Черкаси. – 2016. – 11 трав. – С. 13.

Краєзнавство. Пам'ятки історії та культури

300. **Спілка краєзнавців підбила підсумки роботи** : [звітно-виборна конф. Черкас. обл. орг. Нац. спілки краєзнавців України] // Нова Доба. – 2016. – 5 трав. – С. 15.

301. **Калиновська, Т.** Визначено лауреатів премії імені Максимовича : [С. Степенькін за «Хрестоматію з історії Корсунщини Х–ХІХ ст.» та авт. колектив Кам'ян. держ. історико-культ. заповідника] / Тетяна Калиновська // Черкас. край. – 2016. – 14 верес. – С. 2.

302. **Фещенко, О.** Час згадати нашу славу, брате! : на Шполянщині відбувся історико-просвітницький фестиваль «Товмацький курінь» / Олена Фещенко, Наталія Сторчак // Слово Просвіти – 2016. – 7–13 лип. (№ 27). – С. 5.

303. **Залізнякові читання** : краєзнав. часопис. Вип. 5 : за матеріалами V наук. краєзнав. конф. «Залізнякові читання» : [с. Медведівка, 18 жовт. 2013 р.] : історія, етнологія, топоніміка, відомі земляки, археологія / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. – 185 с. : іл. – Містить бібліогр.

304. **Залізнякові читання** : краєзнав. часопис. Вип. 6 : за матеріалами VI наук. краєзнав. конф. «Залізнякові читання» : [с. Медведівка, 16 жовт. 2015 р.] : топоніміка, історія, етнологія, відомі земляки, археологія / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. – 141 с. : іл. – Містить бібліогр.

305. **Лазуренко, В.** Валентин Лазуренко про археологічні знахідки на городі, зустріч із Богданом Хмельницьким та найяскравіший дитячий спогад : бесіда з істориком, краєзнавцем, проректором ЧДТУ Валентином Лазуренком / записала Ірина Коваль // Нова Доба. – 2016. – 15 верес. – С. 10.

306. **Смілянець, Л. В.** Жити – значить боротись : (життєпис Ольги Петрівни Діденко) / Людмила Смілянець // Розвиток музейної справи на Черкащині : матеріали другої наук.-практ. конф., Черкаси, черв. 2009 р. – Черкаси, 2016. – С. 132–135.

307. **Чигирик, Н.** Лісничий і краєзнавець – Олександр Андрійович Найда / Чигирик Наталія // Залізнякові читання : краєзнав. часоп. / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 6. – С. 113–115.

308. **Почесний красзнавець і талановитий журналіст** : [пам'яті М. М. Щербини] // Нова Доба. – 2016. – 18 серп. – С. 9.

* * *

309. **Нікітенко, Л.** Історія починається з малого : [встановлення іст. інформ. стендів при в'їзді в села Черкас. обл.] / Людмила Нікітенко // Україна молода. – 2016. – 5–6 серп. (№ 98). – С. 14.

310. **Калиновська, Т.** Пам'ятник героям різних епох від Київської Русі до сучасності : [відкрили на Алеї Слави у м. Черкаси] / Тетяна Калиновська // Черкас. край. – 2016. – 27 квіт. – С. 2.

311. **У Черкасах відкрили пам'ятний знак Ігорю Момоту** : [І. Ф. Момот – генерал прикордон. служби, який загинув на Донбасі у 2014 р.] // Акцент. – 2016. – 31 авг. – С. 6.

312. **Криниця, С.** «Замками» Черкащини : [садиба Даховських, с. Леськове Монастирищен. р-ну ; мислив. замок Шувалових, м. Тальне] / Сергій Криниця, Катерина Красницька // Пам'ятки України : історія та культура. – 2016. – № 2. – С. 88–95.

313. **Бахмут, А. І.** Корсунь-Шевченківський меморіал : [присвяч. Корсунь-Шевченків. наступал. операції проти нім.-фашист. загарбників у 1944 р. / Бахмут А. І.]. – Корсунь-Шевченківський : Гавришенко В. М., 2015. – 79 с. : іл.

314. **Голиш, Г.** У Чапаєвці відкрито пам'ятник Матері : [с. Чапаєвка Золотоніс. р-ну] / Григорій Голиш // Нова Доба. – 2016. – 12 трав. – С. 8.

315. **Калиновська, Т.** Михайло Хмельницький повернувся до Лисянки : [відкриття пам'ятника М. Хмельницькому, батькові Гетьмана України, козац. осадчому у селищі Лисянка] // Черкас. край. – 2016. – 27 трав. – С. 5.

316. **Перепелиця, Н.** Історичні пам'ятки Богданової гори / Неля Перепелиця // Чигиринщина в історії України. Літопис Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [36. 5]. – С. 385–388.

АРХЕОЛОГІЯ. ЕТНОГРАФІЯ

317. **Куштан, Д. П.** Археологія та рання історія Черкас = Archaeology and Early History of Cherkasy : [монографія] / Дмитро Куштан, Валерій Ластовський : НАН України, Ін-т археології. – Київ [та ін.] : Ін-т археології, 2016. – 288 с. : іл. – Бібліогр.: с. 263–273. – Ім. покажч.: с. 276–282. – Геогр. покажч.: с. 283–288.

Археологічні пам'ятки та історія м. Черкаси XIV – XVIII ст.

318. **Стельмашевська, О.** Трипілля : подорож Черкащиною : від епохи неоліту до сьогодення : [с. Легедзине – центр археолог. експедиції] / Ольга Стельмашевська // День. – 2016. – 21 лип. – С. 6.

319. **Самченко, В.** Знаки трипільців : на Черкащині проводять розкопки житла, якому близько п'яти тисяч років : [заповідник «Трипільська культура»] / Валентина Самченко // Україна молода. – 2016. – 20 лип. – С. 12.

320. **Балякіна, Т.** У Черкасах відкрилась унікальна археологічна виставка : [спіл. проект Черкас. обл. краєзнав. музею та Черкас. міськ. археолог. музею Середньої Наддніпрянщини «Глина, Вогонь, Історія»] / Тетяна Балякіна // Акцент. – 2016. – 22 июня. – С. 7.

321. **Бравада, О.** Смілянський слід в історії найзнаменитішого гребеня скіфів : [про археолог. знахідку гребеня графом О. Бобринським] / Олександр Бравада // Вечірні Черкаси. – 2016. – 15 черв. – С. 15.

322. **Канюка, Б. В.** Дослідження П. А. Горішнього на Чигиринщині : [археолог. дослідження у м. Чигирин та с. Суботів] / Б. В. Канюка // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих вчених «Родзинка–2016» : зб. матеріалів XVIII Всеукр. наук. конф. молодих вчених, [Черкаси, 21–22 квіт. 2016 р.] Сер. Історія. Філософія. Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Економіка. Підприємництво. Туризм. Державне управління і соціально-політичні науки. – Черкаси, 2016. – С. 67–69.

323. **Куштан, Д.** Монетно-речовий скарб XVII ст. з замчища Б. Хмельницького у с. Суботів / Дмитро Куштан // Переяславіка : наук. зап. : зб. наук. ст. / Нац. іст.-етногр. заповідник «Переяслав» ; [упоряд. О. М. Жам]. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 6 (8). – С. 140–143.

324. **Скарби на Черкащині** : де їх шукати? // Акцент. – 2016. – 31 авг. – Приложение : Акцент TV, с. 16.

* * *

325. **Горошко, Л. М.** Символіка води в обрядовій традиції жителів Черкащини = Symbolism of Water in the Traditional Folk Rituals of Cherkasy Region / Леся Горошко : [відп. ред. С. Павлюк] ; НАН України, Ін-т народознавства. – Київ : Олег Філюк, 2014. – 255 с. : іл. – Містить бібліогр.

326. **Кукса, Н.** Ігри та розваги населення Чигиринщини зимового циклу : погляд крізь століття : (за Марком Грушевським) / Надія Кукса // Переяславіка : наук. зап. : зб. наук. ст. / Нац. іст.-етногр. заповідник «Переяслав» ; [упоряд. О. М. Жам]. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 6 (8). – С. 135–140.

327. **Хоменко, М.** Сунки (XX ст.) : занепад великого ремісничого осередку : [ремісництво у с. Сунки Смілян. р-ну] / Марія Хоменко // Переяславіка : наук. зап. : зб. наук. ст. / Нац. іст.-етногр. заповідник «Переяслав» ; [упоряд. О. М. Жам]. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 6 (8). – С. 280–285.

328. **Цюменко, Л.** Ремесла та промисли в селі Квітках : (за матеріалами польових досліджень 2012–2013 років) : [с. Квітки Корсунь-Шевченків. р-ну] / Лариса Цюменко // Корсун. Часопис. – 2015. – № 31. – С. 55–62.

329. **Литовка, В.** Писанкарство Черкащини : витоки, відродження традицій та перспективи розвитку / Вікторія Литовка, Марія Хоменко // Переяславіка : наук. зап. : зб. наук. ст. / Нац. іст.-етногр. заповідник «Переяслав» ; [упоряд. О. М. Жам]. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 6 (8). – С. 148–153.

330. **Сиволап, Л. Г.** Витоки та похідні традиції писанки в нашому краї / Лариса Сиволап // Розвиток музейної справи на Черкащині : матеріали другої наук.-практ. конф., Черкаси, черв. 2009 р. – Черкаси, 2016. – С. 167–169.

331. **Балякіна, Т.** І в скрині щастя : черкаські майстри замислили вдихнути в них нове життя : [про мист. проект «Відроди мальовану скриню Наддніпрянщини» Черкас. обл. краєзнав. музею та Черкас. обл.

осередку спілки майстрів нар. мистецтва] / Тетяна Балякіна // Акцент. – 2016. – 27 июля. – Приложение : Акцент TV, с. 1.

332. **Колесник, Л.** Самодіяльне образотворче мистецтво ХХ ст. села Розсошинці Чигиринського району Черкаської області : (за картинами хати Харченко Домахи Платонівни) / Лідія Колесник // Переяславіка : наук. зап. : зб. наук. ст. / Нац. іст.-етногр. заповідник «Переяслав» ; [упоряд. О. М. Жам]. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 6 (8). – С. 124–127.

333. **Трощинська, О.** Сучасна інтерпретація картини «Козак Мамай» : (роботи учасників симпозиумів народного мистецтва «Суботів» з фондів Національного історико-культурного заповідника «Чигирин») / Олена Трощинська // Переяславіка : наук. зап. : зб. наук. ст. / Нац. іст.-етногр. заповідник «Переяслав» ; [упоряд. О. М. Жам]. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 6 (8). – С. 260–266.

334. **Щибря, В.** Особливості верхнього одягу населення Правобережної Наддніпрянщини : (кінець ХІХ–перша половина ХХ століття) / Володимир Щибря // Нар. творчість та етнографія. – 2016. – № 3. – С. 90–95.

335. **Кравець, А.** Смілянські вишиванки княгині Яшвіль викликали захват у Парижі... : [Н. Яшвіль на Смілянщині, поч. 20 ст.] / Андрій Кравець // Вечірні Черкаси. – 2016. – 7 верес. – С. 18.

336. **Зелена, О.** Віхи історії на вишитих рушниках Чигиринщини : (на основі фондових матеріалів Національного історико-культурного заповідника «Чигирин») / Олена Зелена // Переяславіка : наук. зап. : зб. наук. ст. / Нац. іст.-етногр. заповідник «Переяслав» ; [упоряд. О. М. Жам]. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 6 (8). – С. 109–113.

337. **Басиста, Н.** Традиція і сучасність народної вишивки Канівщини / Ніна Басиста // Переяславіка : наук. зап. : зб. наук. ст. / Нац. іст.-етногр. заповідник «Переяслав» ; [упоряд. О. М. Жам]. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 6 (8). – С. 4–6.

338. **Нераденко, Т.** Світлана Андріївна Кітова та її Музей «Рушника» / Нераденко Тетяна, Лагута Дар'я // Залізнякові читання : краснав. часопис / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 5. – С. 144–146.

339. **Ярмош, Т.** Канівська кераміка / Тетяна Ярмош // Переяславіка : наук. зап. : зб. наук. ст. / Нац. іст.-етногр. заповідник «Переяслав» ; [упоряд. О. М. Жам]. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 6 (8). – С. 332–324.

340. **Нестеренко, В.** Особливості золотарського ремесла Лівобережжя Черкащини : (за фондовою колекцією дукачів) / Валентина Нестеренко // Переяславіка : наук. зап. : зб. наук. ст. / Нац. іст.-етногр. заповідник «Переяслав» ; [упоряд. О. М. Жам]. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 6 (8). – С. 187–193.

341. **Халупінський, С.** Черкаська історія державного прапора : над Черкасами прапор України хотіли підняти до річниці Жовтневої революції, щоб якнайболучіше зачепити владу: [листоп. 2016 р.] / Сергій Халупінський // Вечірні Черкаси. – 2016. – 24 серп. – С. 18.

ІСТОРІЯ

342. **Хрестоматія з історії Корсунщини XI–початку XIX ст.** / Корсунь-Шевченків. держ. іст.-культур. заповідник ; [упоряд. С. Ю. Степенькін]. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2015. – 431 с. – Бібліогр.: с. 425–431.

343. **Чигиринщина в історії України.**[Зб. 5]. Літопис Чигиринського краю : [матеріали П'ятої іст.-краєзнав. конф. «Чигиринщина в історії України», с. Суботів, 27 квіт. 2012 р.] / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси : ЧДТУ, 2016. – 435 с. : іл. – Містить бібліогр.

344. **Ковалевський, О.** Артанія, острівна держава Русів, поміщалася у трикутнику між Каневом, Смілою і Чигирином : [IX–X ст., Черкащина] / Олександр Ковалевський // Козац. край. – 2016. – 30 квіт. – С. 7.

345. **Степенькін, С.** Опис Корсунщини середини XVI століття / Станіслав Степенькін // Корсун. часопис. – 2015. – № 31. – С. 3–4.

346. **Чабан, А. Ю.** Середня Наддніпрянщина – біля витоків Української національної революції середини XVII ст. / А. Ю. Чабан // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. Історичні науки. – Черкаси, 2015. – № 22 (355). – С. 7–13.

347. **Неопублікована розвідка Михайла Павловича Масла** : [про фортечні укріплення Корсуня XI–XVII ст.] // Корсун. часопис. – 2015. – № 32. – С. 37–39.

348. **Степенькін, С.** Корсунська битва 1648 року в мемуарах, щоденниках та епістоляріях / Станіслав Степенькін // Корсун. часопис. – 2015. – № 31. – С. 40–42.

349. **Степенькіна, П.** Палац у Корсуні : до історії забудови / Парасковія Степенькіна // Корсун. часопис. – 2015. – № 31. – С. 14–22.

350. **Почепцов, В. Ф.** Визвольний рух на Черкащині (друга половина ХХ–поч. ХХІ ст.) / Віктор Почепцов. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2015. – 161 с. : іл.

351. **Файзулін, Я.** Маючи в перспективі розстріл, зрозумів : симуляція божевілья може стати для мене порятунком : автор роману «Холодний Яр» Юрій Горліс-Горський співпрацював з радянською та польською розвідками : [уривки із спогадів Ю. Горліса-Горського] / Ярослав Файзулін // Країна. – 2016. – № 36. – С. 47–50 : фот.

352. **Тисячі українців згадали героїв Холодного Яру** : ушанування холодноряців проходило два дні : [23–24 квіт 2016 р. на Черкащині] // Вечірні Черкаси. – 2016. – 27 квіт. – С. 21.

353. **Калиновська, Т.** Відповідачі : [про злочини рад. влади проти жителів Черкащини у 1920–1923 рр., за матеріалами Держ. архіву Черкас. обл.] / Тетяна Калиновська, Петро Жук // Черкас. край. – 2016. – 10 серп. – С. 17.

354. **Григоренко, Т. О.** Драбівське повстання. 1930 рік / Тетяна Григоренко // Розвиток музейної справи на Черкащині : матеріали другої наук.-практ. конф., Черкаси, черв. 2009 р. – Черкаси, 2016. – С. 188–193.

355. **Касян, А.** Драбівське повстання : (на матеріалах усної історії) : [1930-ті рр.] / Касян Андрій // Залізнякові читання : краєзнав. часопис / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 5. – С. 50–51.

356. **Осипенко, О.** Вони теж – герої : [про репресії в Городищен. р-ні з 1922 по 1937 рр.] / Ольга Осипенко // Нова Доба. – 2016. – 30 черв. – С. 15.

357. **Клименко, Т. А.** Черкащина в роки Першої світової війни / Т. А. Клименко // Архіви України. – 2014. – № 4–5. – С. 5–23. – Бібліогр.: с. 20–23.

Край в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)

358. **Григоренко, Т.** 1941 рік : репресії тривають : [початок Другої світової війни на Черкащині] / Тетяна Григоренко // Черкас. край. – 2016. – 24 черв. – С. 17.

359. **Лепський, В.** Борг пам'яті та поклик душ : [про оборонні бої поблизу с. Легедзине Тальнів. р-ну у липні 1941 р.] / Владлен Лепський // Черкас. край. – 2016. – 27 трав. – С. 5.

360. **Юхно, Б.** Серпень : [зокрема, про оборону Черкас 4–22 серп. 1941 р.] / Борис Юхно // Акцент. – 2016. – 27 юля. – Приложение : Акцент TV, с. 16.

361. **Юхно, Б.** Роки «нового порядку» : [Черкащина в 1941–1944 рр.] / Борис Юхно // Акцент. – 2016. – 22 юня. – С. 9 ; 29 юня. – С. 9.

362. **Столяр, О.** Жертвами нацистів стали 83 жителі Буди, що на Чигиринщині : [спогади про події 17 черв. 1943 р. на хуторі Буда Чигирин. р-ну] / Олена Столяр // Нова Доба. – 2016. – 23 черв. – С. 6.

363. **Зінченко, О.** За роки Другої світової через табори смерті пройшли 18 мільйонів людей : [спогади в'язнів нацист. концтаборів, жителів Черкас. обл.] / Олеся Зінченко // Нова Доба. – 2016. – 14 квіт. – С. 8.

364. **Зубко, Г.** Свідчення остарбайтерів : (за польовими дослідженнями) : [Корсунь-Шевченків. р-н] / Ганна Зубко // Корсун. часопис. – 2015. – № 31. – С. 73–76.

365. **Моренко, Л.** Юність за колючим дротом Бухенвальда : [про В. В. Темненка, остарбайтера, жителя м. Корсунь-Шевченківський] / Людмила Моренко // Нова Доба. – 2016. – 14 квіт. – С. 8.

366. **Іваненко, Л.** Корсунь-Шевченківська операція за спогадами місцевих жителів : [1944 р.] / Лариса Іваненко // Корсун. часопис. – 2015. – № 31. – С. 68–72.

367. **Звенигора, Я.** У «новоросів»-сепаратистів «деди ваєвали» на Черкащині – у підрозділах армії Гітлера... : [про діяльність Валлонського легіону на Черкащині у 1943–1944 рр.] / Ярослав Звенигора // Вечірні Черкаси. – 2016. – 4 трав. – С. 13.

368. **Десятніков, О.** Війська Ваффен-СС в боях на території Черкащини у роки Другої світової війни / Десятніков Олександр // Залізнякаві

читання : краєзнав. часопис / [голов. ред. Н. П. Лаврінченко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 5. – С. 60–62.

369. **Бравада, О.** Христинівські пригоди... російських гітлерівців : на картах лісів Христинівщини й Уманщини російські козаки-есесівці шукали не грибних місць, а того, де могли базуватися радянські партизани : [рос. козачі частини СС на Черкащині в роки Другої світ. війни] / Олександр Бравада // Вечірні Черкаси. – 2016. – 15 черв. – С. 15.

370. **Яременко, В.** Жіночі долі у вирі Другої світової : [зокрема О. Шулежко, Є. Лисенко, жительок Черкащини] / Вікторія Яременко // Дзеркало тижня. – 2016. – 29 квіт.–14 трав. – (№ 16). – С. 15.

371. **Чос, В.** У роки війни Надія Ружин зберегла життя двом своїм і чотирьом чужим дітям : [про Н. П. Ружин, жительку с. Петропавлівка Городищен. р-ну, події 1943 р.] / Володимир Чос // Нова Доба. – 2016. – 23 черв. – С. 6–7.

372. **Клименко, Т. А.** Доля неповнолітніх жителів Черкащини в період Великої Вітчизняної війни : (за док. матеріалами Держ. архіву Черкас. обл.) / Т. А. Клименко // Архіви України. – 2015. – № 1. – С. 42–58.

373. **Давиденко, Г.** Війна очима дітей : [спогади дітей війни, уродженців Корсунь-Шевченків. р-ну] / Галина Давиденко // Корсун. часопис. – 2015. – № 31. – С. 47–54.

374. **Калиновська, Т.** Пам'ять не згасає : [спогади про І. С. Цапа, солдата Другої світової війни, уродженця Черкас. р-ну] / Тетяна Калиновська // Черкас. край. – 2016. – 6 трав. – С. 1, 4.

375. **Ругаль, В.** З історії військових поховань Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. на Черкащині / Володимир Ругаль // Богданівські читання. VIII Богданівські читання : матеріали Всеукр. наук. конф. з нагоди 419-річчя від дня народж. гетьмана Б. Хмельницького / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2014. – С. 86–90.

Черкащина у 1946–1991 рр.

376. **Кукса, Н.** Голод 1946–1947 рр. на Чигиринщині : свідчення очевидців / Надія Кукса // Чигиринщина в історії України. Літопис

Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [Зб. 5]. – С. 283–286.

377. **Юхно, Б.** Атлантида – 1961 : під водами Кременчуцького моря поховані десятки українських сіл : [затоплені села Черкащини] / Борис Юхно // Акцент. – 2016. – 27 апр. – С. 1, 9.

378. **Кирей, Р.** Проект «Великий Дніпро». Затоплення : майже 200 українських сіл 55 років тому пішли під воду рукотворного Кременчуцького моря / Роман Кирей // Уряд. кур'єр. – 2016. – 6 трав. – С. 4.

379. **Зінченко, О.** «Для мене найбільша трагедія в тому, що немає тієї краси, серед якої я народився» : про затоплені села Сергій Носань написав повість-реквієм : [спогади про хутір Дубинка на Чорнобаївщині, затоплений водами Кременчуц. водосховища] / Олеся Зінченко // Нова Доба. – 2016. – 5 трав. – С. 15.

380. **Створити пам'ятник на місці затоплених сіл пропонують історики** : [затоплені села Черкащини] // Вечірні Черкаси. – 2016. – 27 квіт. – С. 21.

381. **Джоган, О.** Що турбує чорнобильців через 30 років аварії на ЧАЕС : [чорнобильці Черкащини] / Ольга Джоган // Черкас. край. – 2016. – 22 квіт. – С. 5.

382. **Евгеньєва, Т.** В память о Чернобыле : [открытие мемор. памятника, посвящ. 30-летию Чернобыльской трагедии в Черкассах] / Татьяна Евгеньєва // Акцент. – 2016. – 27 апр. – С. 2.

383. **Корочкин, С.** Воспоминания ликвидатора : беседа с участником ликвидации аварии на ЧАЭС Сергеем Сергеевичем Корочкиным, жителем г. Черкасы / записал Александр Полуянов // Акцент. – 2016. – 27 апр. – Приложение : Акцент TV, с. 3.

384. **Майстренко, М.** Наш космос : [Черкащина і космос] / Максим Майстренко // Акцент. – 2016. – 6 апр. – С. 9.

Історія міст і сіл Черкащини

385. **Юхно, Б.** З історії «спецслужб» : черкаські розділи : [пожежна охорона, швидка допомога, поліція, пошта в м. Черкаси, 18–20 ст.] / Борис Юхно // Акцент. – 2016. – 25 мая. – С. 9.

386. **Юхно, Б.** Червона заграва над Черкасами : про наше місто у першій половині 1920-х років / Борис Юхно // Акцент. – 2016. – 8 лютого. – С. 9.

387. **Декомунізація по-черкаськи** : що означають історичні назви вулиць? : [м. Черкаси] // Нова Молодь Черкащини. – 2016. – 6 липня. – С. 7.

388. **Від Трипілля до сьогодні** : селище Вільшана має дуже давню історію : [с. Вільшана Городищен. р-ну] // Нова Доба. – 2016. – 22 вересня. – С. 6.

389. **Денисенко, А.** Сторінками з минувшини Гельмязова : [с. Гельмязів Золотоніс. р-ну] / Денисенко Анна // Залізнякові читання : краєзнав. часопис / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 5. – С. 85–88.

390. **Голиш, Г.** Від Богушкової Слобідки до Благодатного : [історія та сьогодні с. Благодатне Золотоніс. р-ну (колиш. назва – с. Чапаєвка)] / Григорій Голиш // Нова Доба. – 2016. – 16 червня. – С. 6.

391. **Зінченко, О.** «Доля в Панського не панська» : цього року виповнюється 55 років від створення Кременчуцького водосховища / Олеся Зінченко // Нова Доба. – 2016. – 28 квітня. – С. 8.

392. **Тимченко, М.** Корсунь-Шевченківський : позитивна енергетика тисячолітньої історії : [з історії м. Корсунь-Шевченківський] / Микола Тимченко // День. – 2016. – 15 – 16 липня. (№ 123/124). – С. 24.

393. **Моренко, Л.** Корсунь-Шевченківському – 984 / Людмила Моренко // Нова Доба. – 2016. – 15 вересня. – С. 4.

394. **Цьоменко, Л. П.** Село Квітки і квітчани : сторінки людської пам'яті / Л. П. Цьоменко, П. Я. Степенькіна. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2015. – 383 с. : іл.

395. **Терещенко, В.** Село Журжинці та його історія : [с. Журжинці Лисян. р-ну] / Терещенко Володимир // Залізнякові читання : краєзнав. часопис / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 5. – С. 84.

396. **Лисюк, М. В.** Літопис села Половинчик / Микола Васильович Лисюк. – Ужгород : Береза А. Е. ; Монастирище : Мрія, 2014. – 94 с. : іл.

397. **Мовчан, В. П.** Криві Коліна : долі людські. В історії села – історія України : іст.-краєзнав., худож.-публіцист. оповідь / В. П. Мовчан,

І. А. Нерубайський, В. Й. Олійник ; [ред.-упоряд. І. А. Нерубайський]. – Київ : КВІЦ, 2012. – 747 с. : іл. – Бібліогр.: с. 746.

Історія кривоколінських родин у світлинах з коментарями і спогадами.

398. **Вулицями мого села** : [альманах / упоряд. Р. Білецький ; голов. ред. Л. Мовчан]. – Криві Коліна : Андрощук П. С., 2010. – 52, [1] с. : іл.

Твори учнів школи с. Криві Коліна про історію назв вулиць сіл Криві Коліна, Добрянка, Чеснопіль Тальнів. р-ну.

399. **Чабанюк, В.** Легедзине : [історія та топоніми с. Легедзине Тальнів. р-ну] / Чабанюк Владислав // Залізнякаві читання : краєзнав. часопис / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 6. – С. 62–63.

400. **Усна історія Уманщини** : знані люди села : [біогр., спогади уславл. жителів сіл] / редкол. : Кузнець Т. В. (голова) та ін. ; Уман. держ. ун-т ім. Павла Тичини, Н.-д. лаб. «Іст. краєзн. Уманщини». – Умань : Сочінський, 2013. – 163 с. : іл.

401. **Усна історія Уманщини** : повоєнна відбудова : [спогади мешканців сіл Уман. р-ну] / редкол. : Кузнець Т. В. (голова) та ін.] ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань : Сочінський, 2014. – 151 с. : іл.

402. **Усна історія Уманщини** : сільська школа / [редкол. : Кузнець Т. В. (голова) та ін.] ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань : Сочінський, 2014. – 276 с. : іл.

403. **Усна історія Уманщини** : звичаї та традиції села / [редкол. : Кузнець Т. В. (голова) та ін.] ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань : Сочінський М. М., 2016. – 128 с.

404. **Давидюк, В. М.** Історія уманських вулиць : вулиця Радянська, вулиця Садова та вулиця Рафаїла Чорного / Владислав Давидюк ; Від. культури Уман. міськради, Уман. краєзнав. музей. – Умань : Сочінський, 2014. – 424 с. : іл.

405. **Кравець, А.** Уманська сторінка римського повстання, грецької міфології і німецької спецслужби : [з історії с. Піковець Уман. р-ну] / Андрій Кравець // Вечірні Черкаси. – 2016. – 8 черв. – С. 15.

406. **Мусій, О.** Історія села Яснозір'я / Ольга Мусій. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2015. – 469 с. : іл.

407. **Чепурний, О.** З історії створення мікрорайону Новий Чигирин / Олександр Чепурний // Чигиринщина в історії України. Літопис Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [Зб. 5]. – С. 294–297.

408. **Вовкодав, Ю.** Історичні цікавинки Боровиці : [з історії с. Боровиця Чигирин. р-ну] / Юлія Вовкодав // Нова Доба. – 2016. – 21 лип. – С. 6.

409. **Перепелиця, А.** Село Вершаці : минувшина і сьогодні : [с. Вершаці Чигирин. р-ну] / Перепелиця Алла // Залізнякові читання : краєзнав. часопис / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 6. – С. 95–100.

410. **Литвин, Ю.** З історії села Івківці : [с. Івківці Чигирин. р-ну] / Литвин Юлія // Залізнякові читання : краєзнав. часопис / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 5. – С. 82–83.

411. **Лабунько, А.** Історія заснування та походження назви села Рацеве : [Чигирин. р-н] / Лабунько Аліна // Залізнякові читання : краєзнав. часопис / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 6. – С. 28–30.

412. **Юлкіна, Л.** Село Стецівка Чигиринського району в системі сербських поселень / Людмила Юлкіна // Чигиринщина в історії України. Літопис Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [Зб. 5]. – С. 177–181.

413. **Лазуренко, В.** Суботів відзначив 400-річчя першої письмової згадки про село : [с. Суботів Чигирин. р-ну] / Валентин Лазуренко // Нова Молодь Черкащини. – 2016. – 10 серп. – С. 7.

414. **Солодар, О.** Нові Тіньки, або Як із карти Чигиринського району зникали літописні населені пункти : [історія с. Тіньки Чигирин. р-ну, затопленого водами Кременчуц. водосховища] / Олександр Солодар // Нова Доба. – 2016. – 26 трав. – С. 8.

415. **Кучма, Е.** Історія села Чернече : [с. Чернече Чигирин. р-ну] / Кучма Едуард // Залізнякові читання : краєзнав. часопис / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 6. – С. 88–91.

416. **Домбровська, Л.** Короткий нарис історії села Чмирівка : (народні перекази ; з вуст очевидців) / Домбровська Любов // Залізнякові

читання : краєзнав. часопис / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 5. – С. 99–102.

417. **Зінченко, О.** Козацьке село на березі Дніпра : [історія та сьогодення с. Вереміївка Чернобаїв. р-ну] / Олеся Зінченко // Нова Доба. – 2016. – 11 серп. – С. 6–7.

418. **Безпалова, О.** Желді, Кліматичі, Жовнин, Жовнино, Жовнине... : [з історії с. Жовнине Чернобаїв. р-ну, до 900-річчя села] / Олеся Безпалова // Нова Доба. – 2016. – 15 верес. – С. 8.

419. **Безпалова, О.** Створити село заново : [історія затоплення і перенесення с. Жовнине Чернобаїв. р-ну] / Олеся Безпалова // Нова Доба. – 2016. – 28 квіт. – С. 9.

420. **Прядко, О. О.** Малі Канівці : іст.-краєзнав. нарис (від найдавніших часів до поч. ХХ ст.) / Олександр Прядко. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2015. – 167 с. : іл.

421. **Шевчук, В. В.** Як виникли і змінювались назви вулиць у Шполі / Віктор Шевчук. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2015. – 43, [1] с. : іл. – Бібліогр.: с. 43.

422. **Вдовиця, Д.** З історії села Васильків : [с. Васильків Шполян. р-ну] / Вдовиця Дар'я // Залізнякові читання : краєзнав. часопис / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 5. – С. 80–81.

423. **Наш Товмач** : минуле й сучасне одного села на Черкащині / [уклад. В. Швець, О. Логвиненко]. – Київ : Арт Економі, 2015. – 317, [2] с. : іл.

Громадсько-політичні, історичні та військові діячі, імена яких пов'язані з краєм

424. **Хоменко, В. М.** Силуети / Володимир Хоменко : [відп. ред Т. Синьоок]. – Київ : Арт Економі, 2016. – 38 с. : іл.

Розповіді про відомих земляків Ю. Тютюнника, В. Гончарука, М. Пономаренка та ін.

425. **Бравада, О.** Як предки Гоголя і дружини Пушкіна разом на Черкащині козакували... : [про О. Гоголя і П. Дорошенка, гетьманів-побратимів, їхній зв'язок з Черкащиною] / Олександр Бравада // Вечірні Черкаси. – 2016. – 3 серп. – С. 16.

426. **Звенигора, Я.** Міністр освіти з псевдонімом «Наш» : стати міністром освіти України і очолити українське відділення «Голосу Америки» уродженцю Черкащини допомогло... невміння лаятися : [про Н. Я. Григорієва, громад. та політ. діяча, публіциста, уродженця с. Бурти Шполян. р-ну] / Ярослав Звенигора // Козац. край. – 2016. – 31 серп. – С. 6.

427. **Кравець, А.** Корсунчанин, який здолав московську зброю : [про Г. Гуляницького, військ. діяча Гетьманщини, полковника корсун., уродженця м. Корсунь-Шевченків.] / Андрій Кравець // Козац. край. – 2016. – 17 черв. – С. 7.

428. **Кравець, А.** Референт Головнокомандувача УПА : в останньому бою Тура-Шухевича поруч із ним був єдиний солдат УПА – Галина Дидик, останні роки життя якої пройшли в Христинівці... : / Андрій Кравець // Вечірні Черкаси. – 2016. – 22 черв. – С. 13.

429. **Абашіна, Л.** Штрихи до історичних портретів Дубового Петра Антоновича : [військ. діячі, уродженці с. Чмирівка Чигирин. р-ну] / Людмила Абашіна // Чигиринщина в історії України. Літопис Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [Зб. 5]. – С. 359–362.

430. **Кравець, А.** Бумеранг диктатури : звенигород. єврея Бориса Єльцина поважали навіть башкир. басмачі... : [про Б. Єльцина, революціонера, який був репрес., уродженця м. Звенигородка] / Андрій Кравець // Вечірні Черкаси. – 2016. – 28 верес. – С. 17.

431. **Бравада, О.** Карпатською Січчю командував тальнівчанин : [про С. Єфремова, військ. діяча, уродженця с. Зеленьків Тальнів. р-ну] / Олександр Бравада // Козац. край. – 2016. – 28 лип. – С. 6 ; Вечірні Черкаси. – 2016. – 13 лип. – С. 13.

432. **Приліпко, І.** Художня інтерпретація постаті Мельхиседека Значко-Яворського в українській літературі / Ірина Приліпко // Слово і Час. – 2016. – № 6. – С. 42–55. – Бібліогр.: с. 55.

433. **Басик, М.** Лаврін Капуста – очільник розвідки Богдана Хмельницького / Марія Басик // Чигиринщина в історії України. Літопис Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [Зб. 5]. – С. 343–345.

434. **Котиченко, А.** Черкаський староста Микола Кисіль : у тіні відомого брата / Анна Котиченко // Богданівські читання. VIII

Богданівські читання : матеріали Всеукр. наук. конф. з нагоди 419-річчя від дня народж. гетьмана Б. Хмельницького / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2014. – С. 31–35.

435. **Бравада, О.** Таємниці минулого : УПА було створено за розпорядженням... канівчанина : [про А. Лівіцького, Президента УНР в екзилі, уродженця хутора Червоний Кут поблизу с. Ліпляве Канів. р-ну] / Олександр Бравада // Козац. край. – 2016. – 27 трав. – С. 6.

436. **Кравець, А.** Москву від Денікіна врятував Махно на Черкащині : військові стратеги називають бій під Перегонівкою на Черкащині найбільш дивною подією громадянської війни : [Н. Махно у 1919 р. на Черкащині] / Андрій Кравець // Вечірні Черкаси. – 2016. – 27 лип. – С. 11.

437. **Ганницький, С. Г.** Дмитро Неверовський – людина рідкісної відваги і героїзму / Сергій Ганницький // Розвиток музейної справи на Черкащині : матеріали другої наук.-практ. конф., Черкаси, черв. 2009 р. – Черкаси, 2016. – С. 93–96.

438. **Макарюк, В.** Роль Семена Неживого у повстанні Коліївщина / Віта Макарюк // Чигиринщина в історії України. Літопис Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [36. 5]. – С. 155–159.

439. **Бравада, О.** Травневий бій 45-го : енкаведисти успішно знищили самогон, але бездарно програли бій УПА... : [про С. А. Олексенка, уродженця с. Пляківка Кам'ян. р-ну, парт. діяча, особистого доповідача Хрущова] / Олександр Бравада // Козац. край. – 2016. – 30 квіт. – С. 6.

440. **Кравець, А.** Випускні екзамені в Каневі приймав особисто... король Польщі : [С. А. Понятовський у Каневі у 1787 р.] / Андрій Кравець // Вечірні Черкаси. – 2016. – 8 черв. – С. 15.

441. **Григоренко, Т.** Отаман із Вереміївки Савченко-Нагірний страчений як кримінальний злочинець. А він боровся «за рідну мову народу» : до 100-річчя подій Української революції 1917–1921 років : [І. Г. Савченко, отаман «Нагірний», уродженець с. Вереміївка Чорнобаїв. р-ну] / Тетяна Григоренко // Черкас. край. – 2016. – 13 лип. – С. 17.

442. **Журавель, В.** Вшанували земляка : [М. Сирота, колишній житель Черкас, проректор ЧДТУ] / Володимир Журавель // Сіл. вісті. – 2016. – 1 лип. – С. 5.

443. **Чабан, А.** Павло Тетеря і Середня Наддніпрянщина (1663–1665 рр.) / Анатолій Чабан // Богданівські читання. VIII Богданівські читання : матеріали Всеукр. наук. конф. з нагоди 419-річчя від дня народж. гетьмана Б. Хмельницького / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2014. – С. 24–31.

444. **Білецький, Ф.** Вирок для генерала : до 125-річчя від дня народження Юрка Тютюнника / Феофан Білецький // Черкас. край. – 2016. – 20 квіт. – С. 9.

445. **Валах, Т. П.** Лицар ордена Залізного Хреста : [Ю. Й. Тютюнник, А. М. Вовк] / Тетяна Валах // Розвиток музейної справи на Черкащині : матеріали другої наук.-практ. конф., Черкаси, черв. 2009 р. – Черкаси, 2016. – С. 181–186.

446. **Черевко, О.** Богдан Хмельницький – будівничий Української козацької держави / Олександр Черевко // Богданівські читання. VIII Богданівські читання : матеріали Всеукр. наук. конф. з нагоди 419-річчя від дня народж. гетьмана Б. Хмельницького / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2014. – С. 8–11.

447. **Мельниченко, В. М.** Форми вшанування та увіковічнення пам'яті Богдана Хмельницького / В. М. Мельниченко // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. Історичні науки. – Черкаси, 2015. – № 22 (355). – С. 23–26.

448. **Діденко, Д.** Вшанування пам'яті гетьмана Богдана Хмельницького в пам'ятниках, купюрах, монетах та нагородах / Діденко Діана // Залізнякаві читання : краєзнав. часоп. / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 6. – С. 85–87.

449. **Звенигора, Я.** Правителя Росії вбили за планом колишнього вчителя з черкаського Городища : рос. царя, ворога грузинів, поляків і українців, ліквідував білорус – за планом, створеним кримчанином... : [П. Чубинський на Городищині] / Ярослав Звенигора // Вечірні Черкаси. – 2016. – 20 квіт. – С. 13.

450. **Лепський, Б.** Матвій Шаула – гетьман з Черкас / Владлен Лепський // Розвиток музейної справи на Черкащині : матеріали другої наук.-практ. конф., Черкаси, черв. 2009 р. – Черкаси, 2016. – С. 38–46.

451. **Добро, П.** Для збереження в Німеччині могили генерала УНР родом з Черкас необхідні кошти зібрали... : [про М. І. Шраменка, полковника Армії УНР (генерал-хорунжого в еміграції), уродженця м. Черкаси] / Петро Добро // Козац. край. – 2016. – 7 лип. – С. 4.

ПРИРОДА. ЕКОЛОГІЯ

452. **Кирей, Р.** Пити воду без загрози здоров'ю : на Черкащині 20 комплексів очисних споруд потребують реконструкції й новітніх технологій / Роман Кирей // Уряд. кур'єр. – 2016. – 13 лип. – С. 2.

453. **Міщенко, Л.** Гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення «Три криниці» в Суботові в легендах і переказах місцевого значення / Людмила Міщенко // Чигиринщина в історії України. Літопис Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [Зб. 5]. – С. 395–399.

454. **Конограй, В. А.** Еколого-ценотичний аналіз флори території Кременчуцького водосховища / В. А. Конограй // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. Біологічні науки. – Черкаси, 2016. – № 1. – С. 67–71.

455. **Макарюк, В.** Дуб Максима Залізняка серед вікових дерев України / Віта Макарюк // Чигиринщина в історії України. Літопис Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [Зб. 5]. – С. 389–395.

456. **Свіколкін, В. М.** Оптимізація діяльності Національного природного парку «Нижньосульський» як складова збереження ландшафтного різноманіття / В. М. Свіколкін, А. О. Сплодитель // Збереження та розширення природно-заповідних територій в Україні. – Київ, 2015. – № 10 (142). – 27–30.

457. **Галушко, О. С.** Необхідність створення Національного природного парку «Холодний Яр» / О. С. Галушко // Збереження та розширення природно-заповідних територій в Україні. – Київ, 2015. – № 10 (142). – С. 16–18.

458. **Мельник, С.** Холодний Яр має стати національним природним парком / Сергій Мельник // Голос України. – 2016. – 21 лип. – С. 2.

459. **Мазуренко, О.** «Софіївка» – сад вічного кохання / О. Мазуренко // Екол. вісник. – 2016. – Квіт.–берез. (№2). – С. 15–18.

460. **Фареній, І. А.** Гніздування чорної синиці (*parus ater*) у штучних гніздівлях біля села Сокирне на Черкащині / І. А. Фареній // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. Біологічні науки. – Черкаси, 2016. – № 1. – С. 104–110.

ЕКОНОМІКА ОБЛАСТІ

461. **Степанов, М.** Made in Cherkasy : як зацікавити бізнес Черкащиною? : [Другий міжнар. Черкас. інвестиц. форум–2016 у с. Сокирне Черкас. р-ну] / Максим Степанов // Вечірні Черкаси. – 2016. – 28 верес. – С. 5.

462. **Нікітенко, Л.** Ноги замість мотора : черкащанин Олексій Ганшин створив єдиний у світі скотчмобіль, яким здолав уже майже тисячу кілометрів / Людмила Нікітенко // Україна молода. – 2016. – 29–30 квіт. (54). – С. 13.

463. **Балякіна, Т.** Робітник має звучати гордо : [діяльність ПАТ «Темп», м. Черкаси] / Тетяна Балякіна // Акцент. – 2016. – 7 сент. – С. 6.

464. **Подольян, Н.** ДП НВК «Фотоприлад» : оптика, яка працює для Перемоги і миру / Наталя Подольян // Черкас. край. – 2016. – 15 черв. – С. 4.

465. **Подольян, Н.** ДП НВК «Фотоприлад» : соціальна підтримка – кожному працівнику / Наталя Подольян // Черкас. край. – 2016. – 6 лип. – С. 5.

466. **Кирей, Р.** Кузов для всіх : диверсифікація. У Черкасах розпочали виробництво базового виробу для різноманітного застосування : [Черкас. з-д «Богдан»] / Роман Кирей // Уряд. кур'єр. – 2016. – 22 лип. – С. 6.

467. **Буєвич, Е.** В Черкассах создают уникальную аппаратуру, спасающую жизнь : [ООО «ДЕЗЕГА Холдинг Украина» – производитель дыхат. аппаратов] / Елена Буєвич // Акцент. – 2016. – 27 июля. – С. 7.

468. **Балякіна, Т.** «Юрія–Фарм» создаёт новые для Украины кровоостанавливающие препараты : [достижения Черкасс. ООО «Юрія–Фарм»] / Татьяна Балякіна // Акцент. – 2016. – 6 апр. – С. 2.

469. **«Катеринопільський елеватор» запрошує до співпраці постачальників зерна** // Черкас. край. – 2016. – 13 квіт. – С. 9.

470. **Черкаський водопровід** : до 100-річчя заснування КП «Черкасиводоканал» / [авт.-упоряд. Р. І. Гараєв ; ред. Я. С. Сергата, О. Б. Дегтярьова]. – Черкаси : Вертикаль, 2014. – 223 с. : іл.

471. **Коваль, І.** Сміттєзвалище на місці заповідника : понад 206 тисяч тонн непотребу минулоріч «осіли» на Черкащині : [проблеми утилізації сміття в Черкас. обл.] / Ірина Коваль // Нова Доба. – 2016. – 8 верес. – С. 6–7.

472. **Юхно, Б.** «Азот» подарував Черкасам 15 тролейбусів / Борис Юхно // Акцент. – 2016. – 27 апр. – С. 4.

473. **Чос, В.** Залізничній станції Цвіткове – 140 років / Володимир Чос // Нова Доба. – 18 серп. – С. 5.

474. **Компанія «Нібулон»** : «Реалізація інвестиційного проекту з відродження судноплавства по Дніпру визнана екологічно доцільною» : [с.-г. підприємство «Нібулон» на Черкащині] // Черкаський край. – 2016. – 29 квіт. – С. 5.

Сільське господарство

475. **Балякіна, Т.** В Яблунівці гуляли усією Черкащиною та милувалися диво-тракторами : на Корсунщині відгомонів V«Трактор-фест» : [с. Яблунівка Корсунь-Шевченків. р-н] / Тетяна Балякіна // Акцент. – 2016. – 22 июня. – С. 6.

476. **Буевич, Е.** Життя на селі преобразят підприємчати-оптимисти : мікрогранти МХП заробатают в десяти сёлах Черкасщини : [победители конкурса міні-грантов для сел. населення «Село : кроки до розвитку» в Черкас. обл.] / Елена Буевич // Акцент. – 2016. – 14 сент. – С. 8–9.

477. **Дудник, О. С.** Проблеми і перспективи розвитку малих форм господарювання в сільському господарстві Черкаської області / О. С. Дудник // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. Економічні науки. – Черкаси, 2015. – № 24 (357). – С. 60–65.

478. **Збереження фінансово стійких державних дослідних господарств** : [держ. підприємства дослідних господарств «Нива» та «Христинівське» Христинів. р-ну] / М. В. Гладій, П. І. Шаран, О. В. Кругляк, І. С. Мартинюк // Економіка АПК. – 2016. – № 3. – С. 30–37.

479. **Кирей, Р.** Його щасливий «Світанок» : у Жаб'янці Лисянського району давно господарюють по-європейському : [діяльність ТОВ «Світанок» та його керівник В. Попко] / Роман Кирей // Урад. кур'єр. – 2016. – 7 квіт. – С. 6.

480. **Зеленько, І.** Листи читачів : [про В. Д. Рябенка, засл. працівника сіл. госп-ва України, керівника с.-г. приват. п-ва «РВД-Агро» у с. Червона Слобода Черкас. р-ну] / І. Зеленько // Нова Доба. – 2016. – 8 верес. – С. 10.

481. **Андрійченко, В.** Куди везуть зерно? На «Златодар»! : [діяльність ДП «Златодар» на Золотоніщині і Чернобаївщині] / Валентина Андрійченко // Черкас. край. – 2016. – 6 лип. – С. 10.

482. **Штучні сосняки Черкаського бору** : фітомаса та депонований вуглець : монографія / П. І. Лакида [та ін.]. – Корсунь-Шевченківський : В. М. Гавришенко, 2015. – 204 с. : іл.

483. **Верес, В.** Віталій Верес : «Ліси Холоднояр'я житимуть вічно» : [діяльність ДП «Кам'янське лісове господарство»] : бесіда з дир. Віталієм Вересом / записала Наталя Подолян // Черкас. край. – 2016. – 20 квіт. – С. 5.

484. **Велько, Т.** Хронічні «недуги» черкаської ветмедицини : [порушення у закладах ветмедицини Черкас. обл.] / Тетяна Велько, Людмила Байда // Фінанс. Контроль. – 2016. – № 5 (124). – С. 40–43.

485. **Мовна, У. В.** Виробнича та духовна спадщина традиційного бджільництва українців Корсунь-Шевченківського і Канівського районів Черкаської області / Уляна Мовна : НАН України, Ін-т народознавства. – Львів : Простір М, 2011. – 83 с., [16] с. : іл. – Бібліогр.: с. 77–81. – Ім. покажч.: с. 81–82.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

486. **Буєвич, О.** Гемодіаліз прийшов до Золотоноші : мешканцям Лівобережжя більше не треба їхати до Черкас на гемодіаліз / Олена Буєвич // Акцент. – 2016. – 31 авг. – С. 7.

487. **Подолян, Н.** Центр реабілітації учасників АТО : від чорних кольорів війни – до світла в душі : [в Черкас. обл. госпіталі ветеранів війни Черкас. обл. ради] / Наталя Подолян // Черкас. край. – 2016. – 13 лип. – С. 6.

488. **«Астри» зоряний шлях** : 29 квітня «Астра» відзначає свій ювілей : [діяльність Черкас. поліклініки «Астра»] // Вечірні Черкаси. – 2016. – 27 квіт. – С. 17.

489. **Риженко, С.** Про що думає у професійне свято головний лікар? : [діяльність та досягнення Корсунь-Шевченків. район. лікарні] : бесіда з голов. лікарем Дніпропетров. обл. клін. лікарні Сергієм Риженком, уродженцем м. Корсунь-Шевченківський / записала Людмила Моренко // Нова Доба. – 2016. – 16 черв. – С. 8.

490. **Безпалова, О.** Репутація, як і білий халат, має лишатися незаплямованою : [про В. І. Ручка, голов. лікаря Першої міської лікарні м. Черкаси] / Олеся Безпалова // Нова Доба. – 2016. – 16 черв. – С. 9.

491. **Безпалова, О.** До професії лікаря має бути поклик душі : [про М. П. Чередніченка, засл. лікаря України, лікаря-уролога Черкас. обл. лікарні] / Олеся Безпалова // Нова Доба. – 2016. – 21 лип. – С. 4.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

492. **Черкащина і спорт в роки незалежності** // Нова Доба. – 2016. – 23 серп. – С. 15.

493. **Черкащанин Сергій Куліш здобув для України першу олімпійську медаль** : Черкащина чекала на олімп. нагороду 16 років : [черкас. олімпійці за 1964–2000 рр.] // Вечірні Черкаси. – 2016. – 10 серп. – С. 3.

494. **Чмихало, І.** Гучним святом у Красенівці вшанували пам'ять Івана Піддубного : [с. Красенівка Чорнобаїв. р-ну, серп. 2016 р.] / Інна Чмихало, Олеся Зінченко, Олеся Безпалова // Нова Доба. – 2016. – 23 серп. – С. 10.

495. **Моренко, Л.** Чемпіонка України з кіокушинкай-карате живе в Корсуні-Шевченківському : [про К. Шапошникову, тренера Корсунь-Шевченків. дит.-юнац. спорт. шк.] / Людмила Моренко // Нова Доба. – 2016. – 2 черв. – С. 1.

496. **Бюллетень федерації шахмат Черкаської області.** № 1 (31), фебр. 2016 : А. Дашковский – 60 : юбилейн. конкурс : окончат. итоги. – Черкасы : А. Н. Дашковский, 2016. – 21 с. : ил.

497. **Дашковский, О. М.** Наш земляк – віце-чемпіон України : [чемпіонат України з шахів в м. Черкаси : В. Крижанівський, житель с.

Червона Слобода – 2 місце] / О. М. Дашковський // Черкас. край. – 2016. – 20 лип. – С. 17.

498. **Десятніков, І.** Стратегічні напрями розвитку туризму (на прикладі Черкаської області) / Іван Десятніков // Двадцять шоста наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка у Черкасах : матеріали доповідей на засіданнях секцій і комісій. – Черкаси, 2015. – С. 103–105.

499. **Нещадим, Л.** Розвиток зеленого туризму як фактора покращення соціальної сфери Черкаського регіону / Людмила Нещадим // Журнал Європ. Економіки. – 2015. – Т. 14 (№ 4). – С. 400–407.

500. **Жадан, Л.** Кожне село – унікальне : проект ЧНУ об'єднує науковців і владу в популяризації населених пунктів Черкащини : [зокрема, про проект «Моя Смілянщина» з сіл. туризму] / Людмила Жадан // Черкас. край. – 2016. – 3 черв. – С. 4.

501. **Бабич, М.** У Будищі на Черкащині хочуть звести макет Воронцовського палацу : [розвиток сіл. туризму в Черкас. р-ні] / Микола Бабич // Нова Молодь Черкащини. – 2016. – 13 лип. – С. 4.

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ ОБЛАСТІ

502. **Безживотна, А. С.** Діяльність Черкаської міської організації Народного руху України (від перших кроків до Незалежності) / А. С. Безживотна // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих вчених «Родзинка–2016» : зб. матеріалів XVIII Всеукр. наук. конф. молодих вчених, [Черкаси, 21–22 квіт. 2016] Сер. Історія. Філософія. Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Економіка. Підприємництво. Туризм. Державне управління і соціально-політичні науки. – Черкаси, 2016. – С. 60–63.

503. **Коваль, І.** Прапори на високовольтних лініях та самвидав із Литви, – черкаські рухівці розповіли про те, як здобувалася незалежність : [1986–1994 рр. на Черкащині] / Ірина Коваль // Нова Доба. – 2016. – 23 серп. – С. 6–7.

504. **Як втілюють проекти – переможці першого громадського бюджету** : [програма «Громадський бюджет» у м. Черкаси] // Акцент. – 2016. – 31 авг. – С. 5.

505. **Воронцова, Т.** На Черкащині почав діяти громадський фонд «Шевченків край» / Тетяна Воронцова // Нова Молодь Черкащини. – 2016. – 3 серп. – С. 1.

506. **Роговська, Т.** У Черкасах стартувала всеукраїнська акція «Ранець доброти» : митрополит Черкас. та Чигирин. Іоан благословив і передав естафету від громади голові області Юрія Ткаченку та меру Черкас Анатолію Бондаренку : [акція в Черкас. ОУНБ ім. Тараса Шевченка] / Тетяна Роговська // Вечірні Черкаси. – 2016. – 31 серп. – С. 9.

507. **3 китайського міста-побратима прибула делегація** : [дружні відносини між Черкасами і Ваньчжоу] // Нова Молодь Черкащини. – 2016. – 25 трав. – С. 4.

ДЕРЖАВНА ВЛАДА І УКРАЇНА

508. **Таванець, Н.** У Черкасах запрацював новий виконком : у його складі – 14 осіб / Наталія Таванець // Вечірні Черкаси. – 2016. – 13 квіт. – С. 10.

509. **Кучер, Г.** Наша гордість : [діяльність Упр. праці та соц. захисту населення Уман. міськради] / Галина Кучер // Соц. захист. – 2016. – № 1/2. – С. 53–57.

510. **Вівчарик, Н.** Черкаські села отримують стимул для розвитку з Європи : проект «Місцевий розвиток орієнтований на громаду» діє на Черкащині ще з 2008 року : [на прикладі с. Носачів Смілян. р-ну] / Назарій Вівчарик // Вечірні Черкаси. – 2016. – 13 квіт. – С. 7.

511. **Калиновська, Т.** Зважитися на перший крок : [економ. та соц. розвиток с. Руська Поляна Черкас. р-ну в умовах адміністр. реформи] / Тетяна Калиновська // Черкас. край. – 2016. – 21 верес. – С. 1, 7.

512. **Знайти себе** : історії переселенців, які розпочали власну справу на Черкащині // Вечірні Черкаси. – 2016. – 18 трав. – С. 13.

Участь черкащан в АТО

513. **Мінська, О.** Уродженці Чигиринського району та села Суботів – учасники антитерористичної операції на сході України / Мінська Оксана // Залізничкові читання : краєзнав. часоп. / [голов. ред. Н. П. Лаврінченко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 6. – С. 101–108.

514. **Більда, А.** Андрій Більда : Звик ставити інтереси команди над власними : бесіда з військовослужбовцем ЗСУ в зоні АТО, екс-депутатом Черкас. міськ. ради Андрієм Більдою / записала Тетяна Балякіна // Акцент. – 2016. – 31 авг. – Приложение : Акцент TV, с. 1.

515. **У Черкасах з'явився музей, присвячений учителям-учасникам АТО** : [в Черкас. ін-ті післядиплом. освіти – експозиц. зала «Воїни світла»] // Нова Доба. – 2016. – 22 верес. – С. 1.

РЕЛІГІЯ

516. **Самков, А. Н.** Жаботинский Свято-Онуфриевский мужской монастырь : [монографія] / А. Н. Самков, В. В. Лепский. – Черкаси : Андросчук П. С., 2015. – 289 с. : ил. – Библиогр.: с. 280–287.

Монастир розташований біля с. Чубівка Черкас. р-ну.

517. **Трахтемирівський монастир виконував і функції козацького шпиталю, і «дипломатичної резиденції»** : [Трахтемир. (Зарубський) монастир у 1552–1775 рр.] // Козац. край. – 2016. – 7 лип. – С. 8.

518. **Білецький, Ф.** Як у Звенигородці костьол «замаскували» : [історія та сьогодення Преображен. костьолу у м. Звенигородка] / Феофан Білецький // Черкас. край. – 2016. – 17 серп. – С. 18

519. **Храм Воскресіння Христового Української Православної Церкви Київського Патріархату, с. Криві Коліна** / [ред.-упоряд. Р. Білецький]. – Черкаси : Флора-Прес, [2010?]. – 13 с. : іл.

520. **Циріль, В.** Форпост віри : церква Святих Апостолів Петра і Павла у Чигирині / протоієрей Василь Циріль // Козац. край. – 2016. – 7 лип. – С. 7.

521. **Кулинич, В.** Історія і архітектура Іллінської церкви в Суботіві : від побудови до XIX століття / Кулинич Вікторія // Залізнякаві читання : краєзнав. часоп. / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 5. – С. 63–64.

522. **Бравада, О.** Всіх митрополитів-автокефалів 1919–1937 років Україні дала Черкащина / Олександр Бравада // Козац. край. – 2016. – 23 серп. – С. 8.

523. **Соколовська, Л.** Говорімо з Богом рідною мовою : [перекладачі «Біблії», уродженці Черкащини] / Лариса Соколовська // Черкас. край. – 2016. – 13 трав. – С. 9.

524. **Щербина, М.** Судова справа священика Лебединцева : [про Г. Лебединцева, священика с. Зелена Діброва Городищен. р-ну, 1847 р.] / Микола Щербина // Нова Доба. – 2016. – 30 черв. – С. 8.

525. **Компанієць, Г.** Святитель-хірург Лука здатен об'єднати націю : [В. Ф. Войно-Ясенецький і Черкащина] / Галина Компанієць // Черкас. край. – 2016. – 13 трав. – С. 8.

НАУКА. ОСВІТА

526. **Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих вчених «Родзинка-2016»** : зб. матеріалів XVIII Всеукр. наук. конф. молодих вчених, [Черкаси, 21 квіт. 2016] Сер. Природничо-математичні та комп'ютерні науки / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – 244 с.

527. **Наукове т-во ім. Шевченка.** Осередок у Черкасах. Наукова сесія (26 ; 2015 ; Черкаси). XXVI наукова сесія осередку Наукового товариства імені Тараса Шевченка у Черкасах : матеріали доп. на засід. секцій і коміс. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. – 179 с. : іл.

528. **Богданівські читання.** VIII Богданівські читання : матеріали Всеукр. наук. конф. з нагоди 419-річчя від дня народж. гетьмана Б. Хмельницького / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького [та ін.] ; [голов. ред. О. О. Драч]. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2014. – 279 с. – Містить бібліогр.

529. **Школа відзначила 116 років** : [Смілян. загальноосвітня шк. I–III ступенів № 13] // Нова Доба. – 2016. – 5 трав. – С. 4.

530. **Поліщук, Б.** Черкаська учительська чоловіча семінарія у роки війни та революції : [1912–1918 рр.] / Поліщук Богдана // Залізнякаві читання : краєзнав. часоп. / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 5. – С. 97–98.

531. **Чос, В.** У Городищенській опорній школі навчаються діти з райцентру і п'яти сіл : [сьогодення Городищен. загальноосвіт. шк. № 3] / Володимир Чос // Нова Доба. – 2016. – 29 верес. – С. 1.

532. **Безпалова, О.** Шевченківська школа відсвяткувала ювілей... і збрала на гостину своїх випускників : [Шевченків. спеціаліз. шк.-інтернат, Звенигород. р-н] / Олеся Безпалова // Нова Доба. – 2016. – 8 верес. – С. 21.

533. **Калуш, С.** Головне досягнення сучасного села – тамтешні діти : [історія та сьогодення школи у с. Макіївка Смілян. р-ну] / Світлана Іванівна Калуш // Нова Доба. – 2016. – 2 черв. – С. 15.

534. **Вовкодав, Ю.** Школа радості в Майданецькому : [сьогодення загальноосвіт. шк. у с. Майданецьке Тальнів. р-ну] / Юлія Вовкодав // Нова Доба. – 2016. – 16 черв. – С. 15.

535. **Марченко, В.** Микола Бевзенко : «Школа – майбутнє села, а не лише його сьогодення» : [історія та сьогодення НВК I–II ступеня у с. Романівка Тальнів. р-ну] / Василь Марченко // Черкас. край. – 2016. – 27 лип. – С. 11.

536. **Нераденко, Т. М.** Відділення історії Черкаського обласного територіального відділення Малої академії наук України : з досвіду роботи / Тетяна Нераденко : Комун. закл. «Черкас. обл. центр роботи з обдаров. дітьми Черкас. обл. ради» [та ін.]. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. – 379 с. : іл. – Містить бібліогр.

537. **Черкаський учитель – адміністратор Вікіпедії** : [В. Крижанівський – методист Черкас. міськ. метод. кабінету] // Нова Доба. – 2016. – 4 серп. – С. 9.

538. **Бурлака, О.** Метаморфози та прагнення змін : бесіда із переможницею конкурсу «Учитель року» 2016 в номінації «Історія»

Оленою Бурлакою, вчителькою Городищен. економ. ліцею / записала Дарина Матат // Освіта України. – 2016. – 23 трав. – С. 9.

539. **Черкаська школярка на «Олімпіаді геніїв» створила математичну сенсацію** : [про Фіонг Ань Чан, ученицю Черкас. фіз.-мат. ліцею на конкурсі у США] // Черкас. край. – 2016. – 18 трав. – С. 1, 2.

* * *

540. **Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького** = The Bogdan Khmelnytsky National University of Cherkasy : [до 95-річчя з часу заснування / упоряд. В. М. Мельниченко ; редкол. : О. В. Черевко (голова) та ін.]. – Черкаси : Вертикаль, 2016. – 181, [2] с. : іл. – Текст укр., англ. – Бібліогр.: 180–181.

541. **[Черкаському національному університету імені Богдана Хмельницького – 95 років** : статті] // Вища школа. – 2016. – № 4. – С. 7–126. – Авт. : О. Черевко, С. Корновенко, В. Лизогуб та ін.

542. **Чабан, А.** В новітню добу : [з історії Черкас. нац. ун-ту імені Богдана Хмельницького] / Анатолій Чабан // Освіта. – 2016. – 2–9 берез. (№ 5704–5705). – С. 6–7.

У панці «Культура. Освіта. № 2».

543. **Майже століття історія...** : Кафедра української літератури в Черкасах : історичний шлях і персоналії : до 95-річчя Черкас. нац. ун-ту ім. Б. Хмельницького / авт.-уклад. В. Поліщук. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. – 176 с., [4] с. : іл.

544. **Жадан, Л.** Як 95 років тому починався «філфак» : [з історії каф. укр. літ. та компаративістики ЧНУ ім. Богдана Хмельницького] / Людмила Жадан // Черкас. край. – 2016. – 25 трав. – С. 5.

545. **Голиш, Г.** Життєві шляхи професора філософії : [про М. П. Іщенко, заслуж. працівника освіти України, професора ЧНУ ім. Богдана Хмельницького] / Григорій Голиш / Нова Доба. – 2016. – 30 черв. – С. 9.

546. **Степаненко, М.** Погляди Михайла Жовтобрюха на систему лінгвістичної освіти у вищих навчальних закладах : [пед. біографія та наук. діяльність мовознавця М. А. Жовтобрюха, перебування його в

Черкасах у 1953–1959 рр.] / Микола Степаненко // Укр. мова. – 2016. – № 1. – С. 13–26.

547. **Морозов, А. Г.** : біобібліогр. покажч. / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького ; наук. б-ка ім. М. Максимовича ; уклад. В. О. Кіреєва, Л. Г. Лисиця, О. З. Силка ; авт. вступ. ст. В. М. Мельниченко, С. В. Корновенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – 70 с.

А. Г. Морозов – зав. кафедри археології та спец. галузей іст. науки Черкас. нац. ун-ту ім. Б. Хмельницького.

548. **Голиш, Г.** Від учня вечірньої школи до професора : [про А. Г. Морозова, історика, професора Черкас. нац. ун-ту ім. Б. Хмельницького] / Григорій Голиш // Нова Доба. – 2016. – 19 трав. – С. 15.

549. **Чабан, А.** Натхненна й мудра хода життєва : бесіда з черкас. істориком і держ. діячем Анатолієм Юзефовичем Чабаном / записав Григорій Голиш // Нова Доба. – 2016. – 8 верес. – С. 8.

550. **Кирей, Р.** Академічна мобільність прискорює інтеграцію : [Уман. держ. педагог. ун-т ім. Павла Тичини] / Роман Кирей // Уряд. кур'єр. – 2016. – 8 черв. – С. 6.

551. **Пахольчук, І.** Книги – захисникам Вітчизни! : [акція «Подаруй книгу захисникові України» в Уман. нац. ун-ті садівництва] / Іван Пахольчук // Слово Просвіти. – 2016. – 14 – 20 (№ 28). – С. 5.

Діячі науки, імена яких пов'язані з краєм

552. **Мазуренко, О. С.** Один із сорока п'яти : (Володимир Федорович Дурдуківський – видатний педагог, науковець, патріот України) / Ольга Мазуренко // Розвиток музейної справи на Черкащині : матеріали другої наук.-практ. конф., Черкаси, черв. 2009 р. – Черкаси, 2016. – С. 194–200.

553. **Звенигора, Я.** Юрій Кондратюк : українець, якому людство завдячує висадкою астронавтів на Місяць... : [про теоретика місяч. польотів Ю. Кондратюка, колиш. жителя м. Сміла] / Ярослав Звенигора // Козац. край. – 2016. – 20 квіт. – С. 7.

554. **Лебеденко, Л.** Перерваний політ, або Всупереч долі місію виконано : [Олександр-Юрій Шаргей-Кондратюк, перебував у м. Сміла]

/ Ліна Лебеденко, Олександр Вівчарик // Голос України. – 2016. – 8 верес. – С. 21.

555. **Поліщук, В. Т.** Мій Михайло Максимович / Володимир Поліщук. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2015. – 85 с. – Містить бібліогр.

556. **Селіверстов, М. М.** Щоденники О. В. Носаченка : історико-культурний аспект вивчення : [Олександр Носаченко (1895–1969), вчений, дослідник природи Черкащини] / Микита Селіверстов // Розвиток музейної справи на Черкащині : матеріали другої наук.-практ. конф., Черкаси, черв. 2009 р. – Черкаси, 2016. – С. 176–180.

557. **Щербина, М.** Будищанський мрійник Тихон Осадчий : [Т. І. Осадчий, економіст, письменник, громад.-політ. діяч, уродженець с. Будище Звенигород. р-ну] / Микола Щербина // Нова Доба. – 2016. – 30 черв. – С. 8.

558. **Вольвач, П.** Вшанування Володимира Симиренка : [звернення до влади про вшанування пам'яті вченого] / Петро Вольвач // Слово Просвіти. – 2016. – 4–10 серп. (№ 31). – С. 9.

559. **Гарнага, В. П.** Сергій Павлович Шелухін – громадський діяч та науковець / Валентин Гарнага // Розвиток музейної справи на Черкащині : матеріали другої наук.-практ. конф., Черкаси, черв. 2009 р. – Черкаси, 2016. – С. 161–166 : портр.

560. **Кравець, А.** Прорив у науці : перший в Європі комп'ютер запрограмувала жінка з Чигирини з простим ім'ям – Катерина Ющенко... / Андрій Кравець // Вечірні Черкаси. – 2016. – 28 верес. – С. 17.

КУЛЬТУРА

561. **Гнатюк, А.** Анатолій Гнатюк : «Співаємо – значить, ми живі» : [фестиваль патріот. пісні «Героям слава!» у м. Золотоноша] : бесіда з нар. артистом України Анатолієм Гнатюком / записав Євген Букет // Культура і життя. – 2016. – 16 верес. – С. 4.

562. **І повіяв огонь новий з Холодного Яру** : патріотичний фестиваль може стати міжнародним : [фестиваль нескореної нації «Холодний Яр» у с. Грушківка Кам'ян. р-ну 1–3 лип. 2016] // Черкас. край. – 2016. – 6 лип. – С. 11.

563. **Букет, Є.** Золотоноша – місто чорнобривців : [Всеукр. фестиваль чорнобривців у м. Золотоноша, 10.09.2016 р.] / Євген Букет // Культура і життя. – 2016. – 16 верес. – С. 4.

564. **Андрійченко, В.** На фестивалі чорнобривців сплели триметровий вінок : [4-й фестиваль чорнобривців у м. Золотоноша у верес. 2016 р.] / Валентина Андрійченко // Черкас. край. – 2016. – 21 верес. – С. 17.

565. **Лазоренко, С.** На розваги до «Зерноленду» їдуть із Києва та Полтави : [про розваж.-пізнав. атракцію в с. Івківці Чигирин. р-ну] / Світлана Лазоренко // Нова Доба. – 2016. – 7 квіт. – С. 15.

* * *

566. **Собкова, Є.** У бібліотеку, почути живу англійську : [про інф.-культур. центр «Вікно в Америку» в Черкас. обл. б-ці ім. Тараса Шевченка] / Єлизавета Собкова // Черкас. край. – 2016. – 17 серп. – С. 9.

567. **Місце зустрічі – бібліотека** : [про кіноклуб «Книга на екрані» при Черкас. обл. б-ці ім. Тараса Шевченка] // Черкас. край. – 2016. – 1 лип. – С. 5.

568. **Буєвич, О.** Книга й нині – найкращий друг : черкаські школярі вражають своїм читацьким креативом : [інтернет-квест та конкурс відеотрейлерів в Черкас. обл. б-ці для дітей] // Акцент. – 2016. – 27 апр. – Приложение : Акцент TV, с. 16.

569. **Дубінін, І.** «Книгині», або ж працівниці бібліотек : [про колектив Черкас. обл. б-ки для юнацтва ім. Василя Симоненка] / Іван Дубінін // Черкас. край. – 2016. – 25 трав. – С. 5.

570. **Вовкодав, Ю.** У Майданецьку бібліотеку по безкоштовний інтернет : [діяльність сіл. б-ки у с. Майданецьке Тальнів. р-ну] / Юлія Вовкодав // Нова Доба. – 2016. – 26 трав. – С. 6.

* * *

571. **Розвиток музейної справи на Черкащині** : матеріали другої наук.-практ. конф., Черкаси, черв. 2009 р. / Черкас. обл. краєзнав. музей ;

[відп. ред. В. І. Нестеренко]. – Черкаси : Андрощук П. С., 2016. – 211 с. : іл. – Містить бібліюгр.

572. **Зінченко, О.** У краєзнавчому музеї створюють унікальний каталог рушників : [Черкас. краєзнав. музей] / Олеся Зінченко // Нова Доба. – 2016. – 22 верес. – С. 8.

573. **Бравада, О.** Уманський скарб нацистського ешелона-привида : [про украд. старожитності з Уман. краєзнав. музею в роки Другої світ. війни] / Олександр Бравада // Вечірні Черкаси. – 2016. – 13 лип. – С. 13.

574. **Чос, В.** Олександр Щепак : жити для людей : [про О. Щепака, дир. Городищен. район. музею С. С. Гулака-Артемовського] / Володимир Чос // Нова Доба. – 2016. – 28 квіт. – С. 15.

575. **Зінченко, О.** Уся історія села вміщена в шкільному музеї : [нар. музей «Пам'ять» при школі с. Благодатне Золотоніс. р-ну] / Олеся Зінченко // Нова Доба. – 2016. – 16 черв. – С. 7.

576. **Квітка, В.** Худяки : від найдавніших часів до сьогодні : [про музей історії в с. Худяки Черкас. р-ну] / Василь Квітка // Соц. вісті. – 2016. – 1 квіт. – С. 6.

МИСТЕЦТВО

577. **Юхно, Б.** Законодавці архітектурної моди : топ-7 передових проєктів, втілених у Черкасах : [особливі будівлі в м. Черкаси] / Борис Юхно // Акцент. – 2016. – 4 мая. – С. 4.

578. **Чос, В.** Рукодільниці об'єдналися в клуб «Берегиня» : [клуб майстринь-вишивальниць у с. Петропавлівка Городищен. р-ну] / Володимир Чос // Нова Доба. – 2016. – 19 трав. – С. 6.

579. **Буєвич, О.** Іван Сердюк : «Друг сказав : «Ти відкрив новий вид мистецтва!» : [про вист. картин з соломки черкас. худож. І. С. Сердюка в Черкас. худож. музеї] / Олена Буєвич // Акцент. – 2016. – 31 авг. – С. 7.

580. **Белень, А. І.** Витоки, або Віхи на шляху : (до історії нашої худож. культури) / Андрій Белень ; [ред. Т. Компанієць]. – Черкаси : [б. в.], 2016. – 68 с. : іл.

Художня культура від Трипілья до доби козацького барокко.

581. **Історія одного під'їзду** : (до 50-х роковин Будинку художників) : [розповіді про видатних митців, мешканців 2-го під'їзду Черкас. будинку художників Д. Нарбути, В. Нестерова, О. Баумейстера, Л. Смирнова] / упоряд. Т. О. Шадріна. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2015. – 46 с. : іл.

582. **Бондар, І.** Подвижник мистецтва професор Іван Бондар не збавляє обертів своєї долі : інтерв з черкас. худож. І. Бондарем / вів Григорій Голиш // *Личность и наследие : литерат.-творч. альм.* Черкас. литерат.-творч. студії «Бригантіна». – Черкаси, 2016. – № 2. – С. 21–25.

583. **Дахівник, В. Б.** Моє мистецтво скульптури / Віталій Дахівник. – Черкаси : Вертикаль, 2016. – 80 с. [1] с. : іл.

Автор – член Національної спілки художників України, житель с. Нова Дмитрівка Золотоніс. р-ну.

584. **Кирей, Р.** Вона пише так, як відчуває : уманчанка Дарина Дьома-Пісна потрапила до топ-50 провідних художниць світу / Роман Кирей // *Уряд. кур'єр.* – 2016. – 30 квіт. – С. 6.

585. **Вяркин, Д.** Его имя носит Дом культуры в Черкассах : [Іван Кулик] / Дмитрий Вяркин // *Личность и наследие : литерат.-творч. альм.* Черкас. литерат.-творч. студії «Бригантіна». – Черкаси, 2016. – № 2. – С. 15–16.

586. **Губочкін, М.** Творчість народного художника І. М. Шульги як джерело з історії с. Кропивни на Золотоніщині / Микола Губочкін // *Переяславіка : наук. зап. : зб. наук. ст. / Нац. іст.-етногр. заповідник «Переяслав» ; [упоряд. О. М. Жам].* – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 6 (8). – С. 75–78.

587. **«Мости над Россю» зібрали співаків з трьох областей** : [мистецько-еколог. фестиваль у м. Корсунь-Шевченків., червень 2016 р.] // Черкас. край. – 2016. – 17 черв. – С. 8.

588. **Апалькова, І.** Канівські хорові традиції / Ірина Апалькова ; [упоряд. О. В. Апальков]. – Канів : Склянка часу, 2013. – 51 с. – Бібліогр.: с. 50.

589. **Біленко, Ю.** Музика поколінь : [про нар. amator. фольклор. колектив «Козачка» Чигирин. район. Будинку культури] / Біленко Юлія // Залізнякаві читання : красзнав. часоп. / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 5. – С. 150–151.

590. **Лазоренко, С.** Гурт «Буднітай» повернувся з «бронзою» австрійського конкурсу A'Capella Vokal Total : [черкас. вокал. гурт «Буднітай»] / Світлана Лазоренко // Нова Доба. – 2016. – 28 лип. – С. 1.

591. **Лазоренко, С.** «Черкаські козаки» за 30 років діяльності здобули популярність не лише в Україні, а й у Мексиці та США : [спів. гурт «Черкаські козаки»] / Світлана Лазоренко // Нова Доба. – 2016. – 1 верес. – С. 4.

592. **Квятківська, Н.** Пам'ять серця : [про хор ветеранів при Корсунь-Шевченків. район. Будинку культури] / Неля Квятківська // Нова Доба. – 2016. – 22 верес. – С. 3.

593. **Выркин, Д.** Паруса вдохновения и гениальности Евгения Валовенко / Дмитрий Выркин // Личность и наследие : литерат.-творч. альм. Черкас. литерат.-творч. студии «Бригантина». – Черкасы, 2016. – № 2. – С. 10–13.

594. **Вовк, М.** Україна сивим птахом [Ноти] / Микола Вовк. – Черкаси : Ю. Чабаненко, 2015. – 224 с.

36. *пісень тальнівського композитора М. Вовка. Про нього – с. 3–10. Є пісні про Черкащину, Тальнівщину, народні пісні, записані на Тальнівщині.*

595. **Райкова, О.** Народні пісні, записані від Г. К. Перетятко в селі Заріччі : [Корсунь-Шевченків. р-н] / Олена Райкова // Корсун. часопис. – 2016. – № 31. – С. 63–67.

596. **Юний баяніст зі Степанків вразив знане журі у Польщі :** [Р. Сапунцов, учень Черкас. муз. шк. № 3 – володар Гран-прі міжнар. конкурсу] // Нова Доба. – 2016. – 16 черв. – С. 1.

597. **Лимаренко, В.** Черкаський журналіст зіграв філософа Сквороду : [про соц. проект, фільм «Таємниці мого міста : нерозгадані сторінки твоєї історії», зокрема, про історію Черкащини, в якому зіграли ролі С. Бобров та Б. Юхно] / Володимир Лимаренко // Черкас. край. – 2016. – 8 квіт. – С. 8.

Діячі культури і мистецтва, імена яких пов'язані з краєм

598. **Юхно, Б.** Пригоди знаменитостей на Черкащині : [О. Вишня, І. Козловський, Ю. Нікулін, Л. Зикіна, В. Мессінг, А. Пугачова] / Борис Юхно // Акцент. – 2016. – 17 авг. – Приложение : Акцент TV, с. 16.

599. **Юхно, Б.** Дід Панас : тальнівський феномен : [про актора П. Ю. Весклярова, уродженця м. Тальне] / Борис Юхно // Акцент. – 2016. – 13 апр. – С. 9.

600. **Кравець, А.** Всесвітня слава Ежена Деслава : режисер, якого вважали французом, був родом із Черкащини : [Є. Слабченко (Ежен Деслав), уродженець с. Таганча Канів. р-ну] / Андрій Кравець // Вечірні Черкаси. – 2016. – 17 серп. – С. 17.

601. **Тримбач, С.** Всупереч усьому! : згадуємо видатного кіномитця Юрія Ілленка, якому минуло 80 / Сергій Тримбач // День. – 2016. – 11 трав. – С. 11.

602. **Пилипенко, Г.-Г.** «Сивий, рідковолосий, незворушно мудрий і красиво пом'ятий» : видатному кіномитцеві Юрієві Ілленку 9 травня виповнилося 80 / Георгій-Григорій Пилипенко // Уряд. кур'єр. – 2016. – 7 трав. – С. 8.

603. **Кравець, А.** Кобзар із наганом : [кобзар А. Митяй, вчитель командира війська УНР, уродженець с. Медвин Канів. р-ну] / Андрій Кравець // Вечірні Черкаси. – 2016. – 7 верес. – С. 18.

604. **Барвінок, Ю.** Нечипоренко Павло Іванович – всесвітньо відомий віртуоз-балалаєчник : [уродженець м. Чигирин] / Юлія Барвінок // Чигиринщина в історії України. Літопис Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [36. 5]. – С. 369–373.

605. **Щербина, М.** Кобзаря і Канів малював з уяви : [про А. Ф. Пошиваника, педагога і художника, уродженця с. Благодатне Золотоніс. р-ну] / Микола Щербина // Освіта. – 2016. – 2–9 берез. (№ 5704–5705). – С. 8.

У папці «Діячі культури і мистецтв, уродженці Черкащини».

606. **Кравець, А.** Якби не загубив медальйон із Золотоноші – можливо, «знайшов» би медаль Першої Олімпіади... : 120 років тому на квітневій Першій Олімпіаді в Афінах єдиним учасником з України був Микола Ріттер із черкаської Золотоноші / Андрій Кравець // Вечірні Черкаси. – 2016. – 13 квіт. – С. 13.

607. **Костенко, Л.** Він пробачив Шевченку, але образи не забув : [І. Сошенко] / Ліна Костенко, Ганна Черкаська // Голос України. – 2016. – 15 верес. – С. 12.

ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ

608. **Звенигора** : антол. поезії / [упоряд. В. Хоменко]. – Київ : Арт Економі, 2016. – 132 с. : іл.

Поезії уродженців Звенигородщини і тих, хто з нею пов'язаний своєю творчістю.

609. **Зажинок** : антол. красного письменства Тальнівщини : поезія, проза, літературознавство, мистецтво / упоряд. В. Ф. Мицик, В. П. Мовчан ; [ред. В. Ф. Мицик ; вступ. ст. В. Ф. Мицика ; післямова В. П. Мовчана]. – Київ : КВІЦ, 2015. – 355 с. : іл.

610. **Личность и наследие** : літерат.-творч. альм. Черкас. літерат.-творч. студії «Бригантина». № 2 (апр. 2016 г.) / [сост., гл. ред. Д. В. Выркин]. – Черкасы : Вертикаль, 2016. – 73 с.

611. **Скіфія–2015**. Весна : літератур.-худож. альм. / упоряд. Апальков Олександр – Канів : Склянка Часу, 2015. – 336 с.

Твори українських письменників, серед яких твори черкащан: В. Тищенко, В. Березної, Ю. Прус, Є. Братик та ін.

612. **Літературна премія імені Михайла Масла** : [про премію Драбів. район. держ. адмін.] // Черкас. край. – 2016. – 31 серп. – С. 17.

613. **Кирей, Р.** Чашечка дива від Дмитра Безверхнього : проза юного літератора з Умані набуває дедалі більшого визнання : [Д. Безверхній, літератор, житель с. Паланка Уман. р-ну] / Роман Кирей // Уряд. кур'єр. – 2016. – 16 лип. – С. 9.

614. **Бойко, В.** Недільний пейзаж : лірика, сатира, гумор / Володимир Бойко. – Черкаси : Інтроліга TOP, 2016. – 192 с.

Автор – житель с. Шевченкове Звенигород. р-ну.

615. **Буряченко, С.** Сміх крізь сльози : [сатира, гумор] / Станіслав Буряченко. – Черкаси : Вертикаль, 2015. – 88 с. : іл.

Автор – уродженець м. Чигирин. Колишній житель м. Черкаси.

616. **Рафаєнко, Т. Ю.** Языковые особенности поэтического творчества М. Вейцмана / Т. Ю. Рафаєнко // Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка–2016» : XVIII Всеукр. наук. конф. молодих учених, [Черкаси, 21–22 квіт. 2016 р.] Сер. Філологічні науки. Соціальні комунікації. – Черкаси, 2016. – С. 205–207.

617. **Вербівська, К.** Листопадові рої : [зб. поезії] / Катерина Вербівська ; [передм. С. Носаня]. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2015. – 121 с.

Автор – жителька м. Черкаси.

618. **Поліщук, В.** Федір Гаврильченко – поет і драматург : [уродженець с. Водяники Звенигород. р-ну (1883–1942), мешканець м. Умань] / Володимир Поліщук // Гаврильченко Ф. П. Софіївка – Сад. – Черкаси, 2016. – С. 5–22.

619. **Гаврильченко, Ф. П.** Софіївка – Сад / Федір Гаврильченко ; [передм. В. Поліщука]. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. – 473 с. : іл. – Містить бібліогр.

Автор – уродженець с. Водяники Звенигород. р-ну. Мешкав в м. Умань.

620. **Горішна, Н.** Горішина : автопереклади / Наталія Горішна. – Черкаси : Вертикаль, 2009. – 164 с.

621. **Дубінін, І. І.** Осінній листоноша : [поезії] / Іван Дубінін. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2015. – 72 с.

Автор – житель м. Черкаси.

622. **Дубінін, І. І.** Іди, синку, іди... : моя гуморист. автобіогр. / Іван Дубінін. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. – 251 с. : іл.

Автор – житель м. Черкаси.

623. **Захарченко, В.** Чуємо, нене!... Йдемо! : з майбутньої книжки / Василь Захарченко // Дзвін. – 2016. – № 5. – С. 14 – 93.

624. **Калініченко, М. М.** Узурпатор, або Майдан на крові : [зб. віршів] / Михайло Калініченко. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2014. – 95 с. : іл.

Автор – житель м. Черкаси. Про нього – с. 93.

625. **Карпенко, Б.** В павутинні любові і зла / Борис Карпенко. – Черкаси : Інтроліга TOP, 2015. – 116 с.

Автор – житель м. Кам'янка.

626. **Левченко, С. П.** Квиток до Загреба : роман ; Кохаю... ; Я бачу... : поезії / Сергій Левченко, Анна Левченко. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. – 153 с.

627. **Лось, Н.** Нерозвідана вічність : [вірші] / Ніна Лось. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2014. – 116 с.

Автор – жителька с. Іркліїв Чорнобаїв. р-ну.

628. **Терещенко, О.** Націо-культурна діяльність І. Нечуя-Левицького в контексті Емського указу 1876 р. / Олександр Терещенко // Історія в школі. – 2016. – № 4. – С. 5–9.

629. **Носань, С. Л.** Велика риба : інтелект. проза : [пам'яті Ернеста Хемінгуея] / Сергій Носань. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. – 74 с.

630. **Озеран, Н.** Все починається з Любові : [поезії] / Ніна Озеран. – Черкаси : Інтроліга TOP, 2016. – 240 с.

Автор – колишня жителька м. Черкаси.

631. **Месевря, О.** Соняшник у відрі : [оповідання] / Ольга Месевря. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. – 52 с.

632. **Месевря, О.** Чому плаче дорога? / Ольга Месевря. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. – 72 с.

633. **Демченко, А. І.** Проблематика і художня своєрідність ранніх творів Марини Павленко / А. І. Демченко // Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка–2016» : XVIII Всеукр. наук. конф. молодих учених,

[Черкаси, 21–22 квіт. 2016 р.] Сер. Філологічні науки. Соціальні комунікації. – Черкаси, 2016. – С. 20–21.

634. **Безпалова, О.** Черкаська письменниця запрошує на «Шлях до істини» : [Н. Поденщикова та її нова кн. «Шлях до істини»] / Олеся Безпалова // Нова Доба. – 2016. – 11 серп. – С. 8.

635. **Бабенко, А. Ю.** Індивідуально-авторське словотворення Петра Поліщука / А. Ю. Бабенко // Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка–2016» : XVIII Всеукр. наук. конф. молодих учених, [Черкаси, 21–22 квіт. 2016 р.] Сер. Філологічні науки. Соціальні комунікації. – Черкаси, 2016. – С. 67–69.

636. **Прус, І.** В тіні дерев : лірика / Іван Прус ; [передм. В. Метелиці]. – Черкаси : Вертикаль, 2015. – 106 с.

Автор – житель с. Деренковець Корсунь-Шевченків. р-ну.

637. **Криворучко, О.** Химко Андрій Іванович : [письменник, репрес., уродженець с. Рацеве Чигирин. р-ну] / Оксана Криворучко // Чигиринщина в історії України. Літопис Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [3б. 5]. – С. 364–367.

Черкащина в художній літературі. Мова. Топоніміка. Фольклор

638. **Стеблівський, Є.** Звенигора. Шабля на комісара : [роман] / Євген Стеблівський. – Київ : Ярославів Вал, 2015. – 369, [6] с. – (Український бойовик).

Автор – уродженець м. Звенигородка. Про нього – с. 372.

639. **Лось, Н.** «Славетна Чорнобаївська земля...» : [вірш] // Лось Н. Нерозвідана вічність. – Черкаси, 2014. – С. 38.

640. **Поліщук, В.** Вірші про Осьмачку // Поліщук В. Мій Тодось Осьмачка. – Черкаси, 2016. – С. 99–105.

641. **Дробний, І.** Чудернацький чоловік : [вірш про краєзнавця М. Пономаренка] / Іван Дробний // Хоменко М. Силуети. – Київ, 2016. – С. 19–20.

* * *

642. **Мовне обличчя Шевченкового краю.** Черкаси – 2014 : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., [29 квіт. 2014 р.]. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2014. – 301 с.

643. **Говірки Черкащини** : зб. діалект. текстів / упоряд. : Г. І. Мартинова та ін. ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2013. – 881 с.

644. **Вихристенко, В. В.** Семантика мотиваційних основ прізвищ у говірці с. Мар'янівка Шполянського району Черкаської області / В. В. Вихристенко // Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка–2016» : XVIII Всеукр. наук. конф. молодих учених, [Черкаси, 21–22 квіт. 2016 р.] Сер. Філологічні науки. Соціальні комунікації. – Черкаси, 2016. – С. 82–85.

645. **Камінська, Ю. О.** Специфіка якісних прикметників у говірці с. Гельмязів Золотоніського району Черкаської області / Ю. О. Камінська // Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка–2016» : XVIII Всеукр. наук. конф. молодих учених, [Черкаси, 21–22 квіт. 2016 р.] Сер. Філологічні науки. Соціальні комунікації. – Черкаси, 2016. – С. 89–91.

646. **Корновенко, Л. В.** Образи влади, виборів, виборця в мовній свідомості черкащан (за результатами асоціативного експерименту 2013–2014 рр.) / Л. В. Корновенко // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. Філологічні науки. – Черкаси, 2015. – № 27 (360). – С. 59–68.

* * *

647. **Шевченко, Т. С.** Складні найменування мікротопонімів Черкащини (на матеріалі «Словника мікротопонімії Черкащини») / Т. С. Шевченко // Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка–2016» : XVIII Всеукр. наук. конф. молодих учених, [Черкаси, 21–22 квіт. 2016 р.] Сер. Філологічні науки. Соціальні комунікації. – Черкаси, 2016. – С. 115–117.

648. **Щербина, М.** Цікаві топоніми Черкащини : Смілянський район / Микола Щербина // Нова Доба. – 2016. – 4 серп. – С. 8 ; 11 серп. – С. 8.

649. **Кукса, Н.** Версії походження назви села Суботів / Надія Кукса // Чигиринщина в історії України. Літопис Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [36. 5]. – С. 305–308.

650. **Дремлюк, С.** Походження окремих прізвищ у межах колишнього Корсунського староства / Світлана Дремлюк // Корсун. часопис. – 2015. – № 31. – С. 29–36.

651. **Повний перелік перейменованих у 2015–2016 роках об'єктів топоніміки міста Черкаси** (у рамках відновлення історичних назв та декомунізації) // Вечірні Черкаси. – 2016. – 1 черв. – С. 10.

652. **Курбала, Я. С.** Фольклорний світ села Ладизинки [на Уманщині] / Яна Курбала. – Умань : Сочінський, 2014. – 138 с. : іл.

Письменники, імена яких пов'язані з краєм

653. **Самі про себе** : автобіогр. укр. митців 1920-х років / упоряд. Раїса Мовчан. – Київ : Кліо, 2015. – 638 с.

Автобіографії черкащан : О. Варавви – с. 70–74 ; С. Бена – с. 55–56 ; О. Влизька – с. 100–103 ; Д. Гуменної – с. 166–167 ; М. Драй-Хмари – с. 184–186 ; О. Журливої – с. 204–206 ; І. Кулика – с. 257–258 ; Т. Осьмачки – с. 293–294 ; В. Отамановського – с. 295–296 ; М. Терещенка – с. 399–400 ; П. Филиповича – с. 411–415.

654. **Жадан, Л.** Коли поезія – на правду одкровення : [про кн. «Білу лампу внесу тобі в ніч» В. Давиденко, уродженки с. Леськи Черкас. р-ну] / Людмила Жадан // Черкас. край. – 2016. – 31 серп. – С. 17.

655. **Снісар, Л.** Читирнадцяті Затулівтрівські : [с. Бучак Канів. р-ну] / Любов Снісар // Літ. Україна. – 2016. – 11 серп. (№ 30). – С. 2, 4.

656. **Постойко, М.** Феофан Гаврилович Лебединцев – основоположник української періодики / Постойко Марина // Залізнякаві читання : краєзнав. часоп. / [голов. ред. Н. П. Лавріненко]. – Черкаси, 2016. – Вип. 5. – С. 140–143.

657. **Щербина, М.** Людина творчого пошуку : уродженець Уманщини, вінницький письменник і журналіст Віктор Мельник освоїв декілька літературних жанрів : [В. Мельник, поет, письменник,

перекладач, уродженець с. Краснопілка Уман. р-ну] / Микола Щербина // Нова Доба. – 2016. – 12 трав. – С. 15.

658. **Коляда, І.** Феномен Малої батьківщини : на прикладі світогляду І. Нечуя-Левицького : [Корсунщина] / Ігор Коляда, Олександр Терещенко // Історія в школі. – 2016. – № 1. – С. 1–5.

659. **Поліщук, В. Т.** Мій Тодось Осьмачка / Володимир Поліщук. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. – 106 с. – Містить бібліогр.

660. **Вівчарик, О.** У Куцівці вручили премію імені видатного поета : [вшанування пам'яті Т. Осьмачки в с. Куцівка Смілян. р-ну] / Олександр Вівчарик // Вечірні Черкаси. – 2016. – 18 трав. – С. 5.

661. **Рутківський, В.** Володимир Рутківський : «Я хочу показати дітям багатство нашої історії» : [життя і творчість письменника] : бесіда із В. Рутківським / записала Тетяна Терен // Березіль. – № 4/6. – С. 115–138.

662. **Шупта, Д.** Вічна дитинність творення : [В. Рутківський] / Дмитро Шупта // Слово Просвіти. – 2016. – 31 берез. – 6 квіт. (№ 13). – С. 10–11.

663. **Рева, С.** Історію Великої Бурімки Володимир Рутківський змалював з натури : [про творчість дит. письменника В. Рутківського, уродженця с. Хрестителеве Чорнобаїв. р-ну] / Світлана Рева, Лариса Цилуйко // Черкас. край. – 2016. – 27 трав. – С. 6.

664. **Жадан, Л.** А дороговказу немає... : [про Л. П. Симоненко, дружину черкас. письменника В. А. Симоненка] / Людмила Жадан // Черкас. край. – 2016. – 20 лип. – С. 17.

665. **Пригорницький, Ю.** Маршал мушкетерів пера : Михайлові Слабошпицькому – 70 / Юрій Пригорницький // Літ. Україна. – 2016. – 28 лип. – С. 6.

666. **Корсак, І.** Йти у світ сильними : нинішнього 28 липня своє 70-річчя святкує відомий укр. письменник Михайло Слабошпицький / Іван Корсак // Слово Просвіти. – 2016. – 21–27 лип. (№ 29). – С. 8–9.

667. **Поліщук, В.** Колекціонер людських доль : до 70-річчя Михайла Слабошпицького / Володимир Поліщук // Нова Доба. – 2016. – 28 лип. – С. 8.

668. **Головіна, С.** «Не треба слів. Хай буде тільки діло...» : [поетеса О. Теліга і Черкащина] / Світлана Головіна // Пенс. кур'єр. – 2016. – 22 лип. – С. 11.

669. **Поліщук, В. Т.** «Просто життя» Павла Филиповича : до 125-річчя поета-неокласика : [уродженця с. Кайтанівка Катеринопол. р-ну] / Володимир Поліщук // Нова Доба. – 2016. – 8 верес. – С. 10.

670. **Поліщук, В.** Марія, дружина Павла Филиповича : до 125-річчя поета-неокласика : [М. А. Михайлюк-Филипович] / Володимир Поліщук // Літ. Україна. – 2016. – 1 верес. – С. 7.

671. **Лесь, М.** Не забувають Матвія Шестопада : [вшанування пам'яті публіциста у с. Мурзинці Звенигород. р-ну] / Марина Лесь // Черкас. край. – 2016. – 17 черв. – С. 3.

672. **Бестселлер, народжений героями новітньої України :** [письменник В. Шкляр в м. Черкаси презентував кн. «Чорне Сонце»] // Черкас. край. – 27 квіт. – С. 9.

Тарас Шевченко

673. **Матрос, Л.** Гайдамацькі скарби та видання шевченкового «Кобзаря» 1860 року : легенди і дійсність / Лариса Матрос // Чигиринщина в історії України. Літопис Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [36. 5]. – С. 228–231.

674. **Чамата, Н.** Про сумнівні гіпотези в шевченкознавстві : [заперечується спроба О. Вареника реанімувати гіпотезу про останню любов Т. Шевченка Анну Шарикову] / Ніна Чамата, Валерія Смілянська // Слово і Час. – 2016. – № 5. – С. 25–30.

***

675. **Степенькіна, П. Я.** Корсунські дороги Шевченка : [присвяч. 200-літтю від дня народж. Т. Г. Шевченка] / Парасковія Степенькіна. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2013. – 223 с. : іл. – Бібліогр.: с. 218–222.

676. **Лазуренко, В.** Духовний пророк нації і Чигиринщина / Валентин Лазуренко // Чигиринщина в історії України. Літопис Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [36. 5]. – С. 212–219.

677. **Кукса, Н.** Суботів у поетично-мистецьких творах Тараса Шевченка / Надія Кукса // Чигиринщина в історії України. Літопис

Чигиринського краю / Черкас. держ. технол. ун-т [та ін.] ; [відп. ред. Лазуренко В. М.]. – Черкаси, 2016. – [Зб. 5]. – С. 231–236.

678. **Орел, Л.** Спадкоємці Великого Тараса з Черкаського краю / Лідія Орел // Наука і сусп-во. – 2016. – № 3/4. – С. 28–34.

679. **Цивірко, М.** Духовна онука Шевченка : англійська перекладачка і правозахисниця Віра Річ заповіла поховати себе на могилі українського Кобзаря / Микола Цивірко // Україна молода. – 2016. – 27 – 28 трав. (№ 67). – С. 13.

* * *

680. **Лауреати Фонду Тараса Шевченка 2016 року :** [18.06.2016 р. вручення відзнаки Фонду Тараса Шевченка «В своїй хаті своя правда, і сила, і воля» на могилі Т. Г. Шевченка в Каневі] // Слово Просвіти. – 2016. – 7–13 лип. (№ 27). – С. 7.

681. **Кирей, Р.** Осмислити Шевченка по-новому : [«Ше. Fest» у с. Моринці Звенигород. р-ну] / Роман Кирей // Уряд. кур'єр. – 2016. – 16 серп. – С. 12.

682. **Капшученко-Шумейко, Ю.** Дух Тараса : бесіда з організатором фестивалю «Ше. Фест», який проходить у с. Моринці, Юлією Капшученко-Шумейко / записала Єлизавета Красніченко // Культура і життя. – 2016. – 10 черв. – С. 4.

683. **Поліщук, В. Т.** Шевченківські студії / Володимир Поліщук. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2015. – 259 с. – Містить бібліогр.

684. **Поліщук, В.** Шевченкіана письменників Черкащини // Поліщук В. Шевченківські студії. – Черкаси, 2015. – С. 246–249.

685. **Поліщук, В.** «Тарасові шляхи» Миколи Негоди // Поліщук В. Шевченківські студії. – Черкаси, 2015. – С. 235–240.

686. **Авраменко, В.** «Тарасовій світлиці» – 25! : [урочистості на Тарасовій горі у м. Канів] / Валентин Авраменко // Слово Просвіти. – 2016. – 1–7 верес. (№ 35). – С. 11.

687. **Охримович, О.** Вишневий садок для Кобзаря : [відкриття пам'ятника Т. Г. Шевченку у с. Томашівка Уман. р-ну] / Ольга Охримович // Черкас. край. – 2016. – 15 квіт. – С. 5.

688. **Охримович, О.** 100 років тому в Умані з'явилася вулиця Шевченка : [Т. Г. Шевченко та м. Умань] / Ольга Охримович // Черкас. край. – 2016. – 15 квіт. – С. 5.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

689. **Крутіхіна, А.** Згадаймо, як усе починалось : [засоби мас. інформації на Черкащині з 1900 по 2004 рр.] / Анна Крутіхіна // Нова Доба. – 2016. – 2 черв. – С. 8–9.

690. **Його волі до життя вистачало на все** : [пам'яті черкас. журналіста М. Сніжка] // Черкас. край. – 2016. – 6 квіт. – С. 3.

691. **Власкора «Нової Доби» відзначено державною нагородою** : [журналіст В. Чос, житель м. Городище нагороджений ювілейною медаллю] // Нова Доба. – 2016. – 15 верес. – С. 5.

692. **Ентузіазм як рушійна сила, або як творили черкаське телебачення** : [до 25-річчя черкас. міськ. телеканалу «Вікка»] // Нова Доба. – 2016. – 8 верес. – С. 9.

693. **Шадріна, Т.** «Найбільше досягнення в житті – мої діти» : бесіда з заслуженим журналістом України, засн. черкас. телеканалу «Ільдана» Тетяною Шадріною // Нова Доба. – 2016. – 1 верес. – С. 10.

694. **Балякіна, Т.** Олександр Марченко : останній із могікан : [про черкас. журналіста О. Марченка] / Тетяна Балякіна // Акцент. – 2016. – 8 юн. – Приложение : Акцент TV, с. 16.

Зміст

Область в цілому. Населені пункти області.....	3
Краєзнавство. Пам'ятки історії та культури.....	4
Археологія. Етнографія.....	6
Історія.....	9
Край в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.).....	11
Черкащина у 1946–1991 рр.....	12
Історія міст і сіл Черкащини.....	13
Громадсько-політичні, історичні та військові діячі, імена яких пов'язані з краєм.....	17
Природа. Екологія.....	21
Економіка області.....	22
Сільське господарство.....	23
Охорона здоров'я.....	24
Фізична культура і спорт.....	25
Суспільно-політичне життя області.....	26
Державна влада і управління.....	27
Участь черкащан в АТО.....	28
Релігія.....	28
Наука. Освіта.....	29
Діячі науки, імена яких пов'язані з краєм.....	32
Культура.....	33
Мистецтво.....	35
Діячі культури і мистецтва, імена яких пов'язані з краєм.....	38
Літературне життя.....	39
Черкащина в художній літературі. Фольклор. Топоніміка.....	42
Письменники, імена яких пов'язані з краєм.....	44
Тарас Шевченко.....	46
Засоби масової інформації.....	48

Укладач:

Відповідальна за випуск:

Редактор:

Комп'ютерний набір:

Л. Т. Демченко

Л. П. Капкаєва

В. К. Величко

Л. Я. Радиш

